

...х пош
...0 др.
...с
...т. 21

153

ДИТЯЧИЙ РУХ

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО І
ХАРКІВСЬКОГО КОМІТЕТІВ
:: :: :: ЛКСМУ :: :: ::

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

Харків, Палац Праці, II під'їзд, кв. 52.

Телеф. 3 — 22-51.

З М І С Т

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА МІСЯЦЬ

№ 7 (III)

КВІТЕНЬ

І 9 3 3

ДЕВ'ЯТИЙ РІК
ВИДАННЯ

Стор.

1. Запалали весняні вогнища
5. С. Лібкінд — 21 квітня у Дзержинців

7. М. Година — Маршрути п'ятирічки
10. В. Глебов та Д. Мац — Поради організаторові табору
14. Проф. В. А. Блях — Воснізовані гри

Трибуна досвіду

17. З. Ромен — Веселі будні
20. В. Барковський — Аматори 25 ФЗС
23. Н. Старих — Як ми забезпечили всі загони вожатими

Діти під ярмом капіталу

25. С. Тисин — Під маркою гасла про "охорону дітей"
27. З комуністичних газет за кордоном

29. Т. Горбунцова — Що читати жовтенятим

31. В ЦБ ДКО ЦК ЛКСМУ
32. Методична консультація вожатих

ОРГАН ЦК ЛКСМУ ТА ХАРКІВСЬКОГО
БКОМУ ЛКСМУ

Запалали весняні вогнища

21 квітня 1932 року ЦК ВКП(б) ухвалив історичну постанову про роботу піонерської організації. Ця ухвала підбила підсумки розвитку піонерської організації за 10 років і сказала чітко про завдання:

«У центрі уваги піонерорганізації поставити завдання виховати соціалістичне ставлення до навчання, праці та громадсько-політичної роботи і в своїх піонерських лавах, і серед усіх дітей.

Домогтися такого стану, щоб кожен піонер скрізь і всюди — в школі, в родині, на вулиці, в піонерклубі, в піонертборах був справді усім дітям за приклад.

... Рішучу перебудову змісту громадської роботи загонів ЮП треба розгорнути в тім напрямі, щоб на центральнім місці в ній була організована самими дітьми, за керівництвом комсомолу, якнайщільніше зв'язана з шкільними організаціями та органами Народної Освіти.

Боротьба за якість навчання, за свідому дисципліну, за політехнізм у школі,

за розвиток дитячої фізкультури, за правильну організацію дитячого дозвілля, піднесення всієї роботи в справі комуністичного виховання дитячих мас,

проти всяких спроб протягти в дитяче середовище чужу пролетаріатові ідеологію».

Минув рік. На відзнаку цієї історичної постанови ЦК розпочато **всесоюзний піонерський огляд**. Огляд підсумків виконання ухвали ЦК. В цей день запалали перші весняні вогнища юних піонерів. Про що говорили біля вогнищ діти, вожаті, вчителі, комсомольці, партійці, старі більшовики?

25 ФЗС Харківського заводу «Червоний Жовтень». Тут учиться піонер Назаров. Славиться він у всій школі як поганий учень, як дезорганізатор. Назарова більше цікавить його фотоапарат, ніж шкільні заняття та піонерські збори. Такий був Назаров. А тепер? Назаров зразковий учень, дисциплінований піонер і непоганий фотограф. Як це сталося? Дуже просто. Піонерський загін почав справді конкретними дія-

ми боротись за якість навчання й свідому дисципліну. Не взагалі, а **конкретно** лікдувався кожним окремим піонером, його хибами, бажаннями, прагненнями. І Назарова поставили на правильний шлях.

Назарових багато в піонерських загонах Радянського Союзу. Та й загонів таких, що добре організували **боротьбу за якість навчання**, що поставили це завдання за основне в своїй роботі—теж чимало.

Безперечне є те, що організа-торська роль піонерів у школі за останній рік значно підвищилась. Ми маємо серйозний поворот піонерської організації до шко-ли, є численні факти, що свід-чать про конкретні справи піонер-ської організації в боротьбі за міцну свідому дисципліну в шко-лі, проти прогулів, запізень, ле-дарства, хуліганства, проти «нез», за «добре».

Конкретними, посильними, ціка-вими заходами зустріли піонер-ські загони першу весну другої п'ятирічки. Пов'язуючи і підко-ряючи свою роботу в колбуді, в колгоспі, в колгоспній бригаді, на пришкільній ділянці, підкоряю-чи боротьбу зі шкідниками,

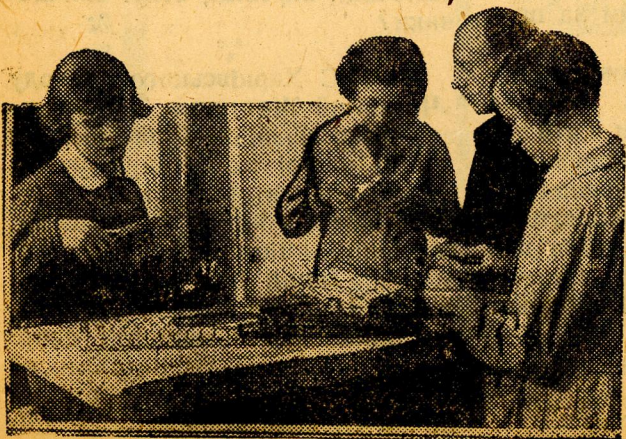
охорону корисних птахів тощо— навчанню та виховним завдан-ням, — піонери показують себе, як активні організатори участі дітей у громадській житті краї-ни, в організації культурно-ма-сової роботи в самій школі й серед дорослих.

Після пленуму ЦБ ДКО ЦК ВЛКСМ є вже чимало загонів ЮП, які на ділі перебудували свою роботу, використовуючи ініціативу та самодіяльність ді-тей, дитяче аматорство, застосу-вали мальовничі форми в роботі, по-здоровому й розумно органі-зували дозвілля дітей.

Про ці досягнення говорили на багатьох загонах та базах дня 21-IV. Говорили й про хиби, про слабкі місця.

Чого вимагали й що накреслю-вали піонери на своїх весняних вогнищах, щоб домогтися кра-щого здійснення історичної ухва-ли ЦК? Які конкретні завдання висували вони в своїй практичній роботі?

Успішно закінчити навчальний рік. Підготуватись до іспитів, дбати за кожного окремого учня, витягти відсталих із «нез», але витягти не «за вуха», а справді допомагаючи відсталому опану-

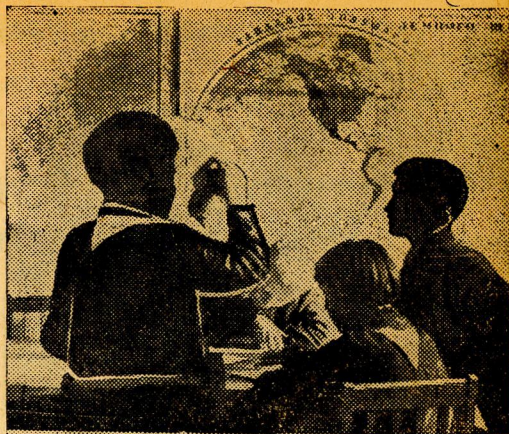

Виготовляють пастки
на ховрахів для під-
шефного сільського
з а г о н у

вати знання і як слід засвоїти пройдений курс. Вся увага загону й піонерської ланки в травні повинна бути скерована, голов-но, на **успішне проведення іспитів**, на створення здорової, спокійної, ділової обстанови навколо готування до іспитів і на самих іспитах, створення бадьорого настрою в дітей перед іспитами і на самих іспитах. Підготуватись до **свята закінчення навчального року** так, щоб це свято було радісним, мальовничим, щоб дало зарядку на організований літній відпочинок.

Підготуватись до літа. Підготуватись так, щоб не розгубити піонерів під час літньої перерви, як це частенько бувало торік. Для цього треба поставити перед собою таке важливе завдання: **організаційно зміцнити загін та ланку**, забезпечити загін постійним вожатим, помвожатого та ланковими. Уже в травні кожен школяр і зокрема кожен піонер має точно знати, де він оздоровлятиметься влітку, куди поїде тощо. Треба подбати, щоб загін та ланка не розвалились через те, що окремі діти поїдуть у санаторій, у районний табір піонерактиву чи кудись з батьками. В основному склад загону та ланок треба зберегти, закріпити і учасно вирішити, де **буде цілий загін оздоровлятися**: чи то в таборі, чи на місцевому шкільному майданчику, фізкультурмайданчику тощо. Вибуття окремих дітей у спеціальні оздоровні заклади, тимчасовий виїзд дітей тощо **аж ніяк не повинні перешкодити організаційному зміцненню загону та ланок.**

Жодного загону без вожатого. Жодного загону без загонowego прапора, без ланкових прапор-

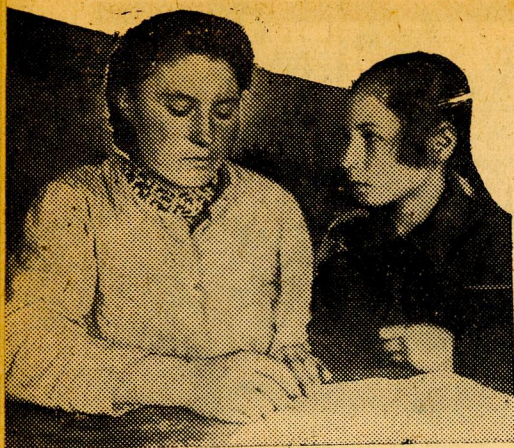

Перед перевірними іспитами з географії

ців, без барабана та сурми. Жодного піонера без краватки.

Кожен загін повинен зустріти літо, маючи свою баскетбольну або волейбольну команду, добре організовані гуртки: юних туристів, юнатів, снайперів, зв'язківців, авіамоделістів тощо. Усе це для того, щоб **організовано й цікаво провести літній час**, щоб дістати нову міцну насагу на наступний навчальний рік.

Допомогти боротись за високий урожай та за хлібозаготівлі 1933 року. На досвіді участі загонів у весняній засівкампанії треба буде застосувати всі живі, цікаві форми посиленої участі піонерських загонів та ланок в організації культурно - масової роботи в колгоспних бригадах під час збирання врожаю: збір соціалістичного колоска, охорона зерна від шкідників, від розкрадачів, випуск стінгазет, організація перерв на полі, хід соціалістичного змагання в колгоспних бригадах, доведення рішень партії до колгоспників та одноосібників — от конкретні важливі завдання, де діти можуть цікаво

Учениця Ольга Чаговцева допомагає колгоспниці ліквідувати неписьменність

Село Борщівка, Балаклійського району Харківської області

для себе провести громадсько-політичну посильну роботу. Догляд за шкільною ділянкою влітку, за кролятником, агротехпропаганда навколо цієї роботи, дослідництво — все це безпосередньо повинно відбитись у роботі загону, ланок та гуртків. Клясова загартованість дітей, уміння розпізнавати клясового ворога, боротись із ним, боротись за недоторканість соціалістичної власності — от що ми повинні поставити перед собою, організовуючи участь дітей у боротьбі за врожай та хлібозаготівлі.

Допомогти й керувати піонерзагонами села. Безперечний є той факт, що і сільські загони піонерів зміцніли за останній рік. Але вони ще й досі набагато слабші від міських. Отже, си-

стематична допомога від міських дітей сільським, культпохід піонерів на село, що його організовано з ініціативи та за почином піонерів столичного велетня ХПЗ — є завдання кожного міського загону ЮП.

До роботи загону залучити громадськість. ЦК ВКП(б) у своїй ухвалі про піонерську організацію чітко визначив участь і відповідальність радянських та громадських організацій у справі комуністичного виховання дітей. Проте, минулий рік значних зрушень у цім не дав. Багато організацій і радянських, і громадських не виконували й не виконали досі постанови ЦК ВКП(б) від 21-IV. І це стосується не лише, багатьох районних, обласних, чи центральних організацій. Та й громадськість окремого виробництва, окремого колгоспу чи села погано ввімкнулася до виконання ухвали ЦК. Учителі, інженер, агроном, лікар, старий робітник, колгоспник, бригадир, червоногвардієць, червоний партизан, просто демобілізований червоноармієць — багато має зробити для піонерської організації на допомогу загонам та базам і самим вожатим. Завдання вожатого залучити цих людей до практичної роботи в загоні. Так само треба настирливіше залучити до роботи з дітьми осередки «Друзів дітей» МОДР'у. ТСО Авіяхему й ін. Всі вони, за ухвалою ЦК від 21 квітня, надто мало зробили, постанови ЦК фактично не виконували. Їх треба примусити практично здійснювати ухвалу ЦК.

21 квітня

у Дзержинців

7 година вечора. Школа №1 уже повна піонерами; зібрались герої навчання — ударники, цілі ланки, всі прийшли сьогодні ввечері до школи, бо сьогодні ж починається всесоюзний огляд роботи піонерської організації.

Всі вони, ці делегати піонерських загонів, прийшли, на перше піонерське вогнище.

Усі сьогодні в одній формі — біла блуза й червона краватка. Лунають пісні, розмови...

— У нашій ланці не буде кандидатів на 2 рік...

— А що буде на вогнищі?

— Ми відідали на зборах наших найкращих 10 піонерів — розповідає ланковий

Раптом:

— Хлоп'ята! Заходьте по загонах!

— Тихше... Тихше... не всі разом.

Сьогодні зала школи вбрана зовсім інакше, ніж завжди.

Сцени немає, замість урочистої президії край сцени стоїть погруддя Леніна, його освітлене електричне світло, а в середині зали розкладено велике електричне вогнище, яке ще не горить, лише виблискують димки.

Всі сідають на килими, на підлогу, на маленькі стільці.

На вогнище прийшли й старі більшовики, шефи, партизани, вчителі, учасники спеціалісти, батьки...

— Товариші! Сьогодні по всьому Радянському Союзу на відзнаку річниці постанови ЦК ВКП(б) про піонерорганізацію й першого дня всесоюзного огляду запалюється перше пі-

онерське вогнище, щоб почати огляд по-піонерському.

Вожатий з'ясовує завдання огляду.

— Дозвольте на цьому запалити і нам наше вогнище.

— Ах!..

— Ого!.. Оце так!.. Здорово!

Засвітилися електричні вогники, запалало вогнище вогнями червоними, зеленими, синіми.

Вогнище освітлює щасливі, веселі обличчя всіх піонерів.

— За Москвою Шанхай, за Шанхаєм Париж повстають у червоні колони!..

Залупнала бойова пісня. Вся зала дружно заспівала бойову пісню і перше слово надається старому більшовикові, партизанові-учасникові громадянської війни тов. Васильєву. Бурхливі оплески, вигук.

— Хай живе стара більшовицька гвардія!

Тихо. Тов. Васильєв розповідає про епізоди громадянської війни, про те, як боролася стара більшовицька когорта.

Виступає піонер 13 загону Жора Жуковський з маленькою гармонією.

— Смело, товарищи, в ногу...

Після нього вся зала співає:

— Бити, бити нас хотіли...

Ніколи ще зала І ФЗД не бачила такого видовища. Понад 300 чоловік, розсівшись біля вогнища, починають по-піонерському свій огляд. А тепер виступає Ніна Максимівна Сибатіна — стара вчителька, член партії, зав. життєдіду МПК. Знову бурхливі оплески.

Ніна Максимівна розказує про завдання, що стоять перед піонерами.

Далі виступає жовтень Рая Даниленкова з виступом про Леніна. Вона вражає всіх своїм сміливим виглядом 7-літньої дівчинки і ніби у відповідь їй уся зала бадьоро співає «Заводи, повстаньте»,

З нами співають старі більшовики, вчителі, чужоземні спеціалісти, батьки... І ось слово має наш партпиріплений культпрон МПК т. Дяченко. Бурхливі оплески. Хлоп'ята радо зустрічають т. Дяченка. Його знають всі діти. Він дуже багато допомагає школам.

Тов. Дяченко цікаво, весело розказує про стару царську школу, про старі екзамени, порівнюючи їх із сучасними іспитами. Тов. Дяченко запитує:

— Хлоп'ята, хто бачив живого жандаря?

Сміх... мовчанка...

— Я бачила!

— Де? У кіні?

Ні, живого в Чехо-Словаччині. Ця дівчинка — дочка інженера Нойфальда (рік, як приїхав з-за кордону). Вона розказує, що в Чехо-Словаччині живуть ще жандарми.

Тов. Дяченко, наводячи цікаві факти життя закордоном і в СРСР, закликає нас до боротьби за нову людину, за успішний навчальний рік, за готування до іспитів. Розмова закінчилась. Знову пісня. Слово одержує старий учитель - більшовик, зав. ВНО т.в. Жук.

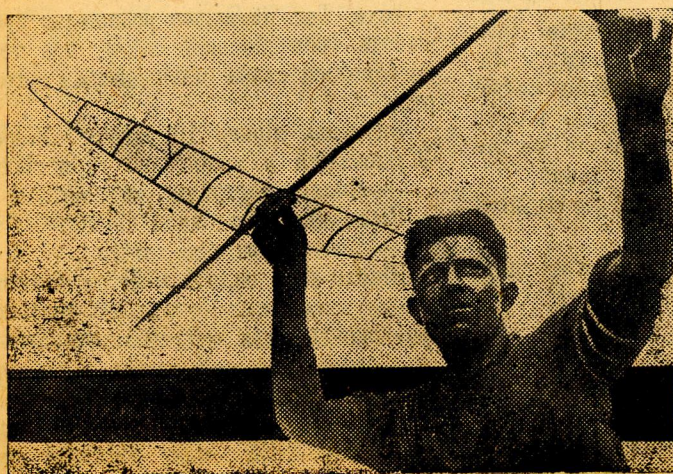
У залі цілковита тиша. Всі слухають, як тов. Жук розповідає про старий клас, наставника, екзамени.

Тоді слово забирає голова ІЛПТ Тая Момбелі, яка запевняє всіх присутніх, що ми успішно закінчимо навчальний рік, розказує про боротьбу піонерів за якість навчання.

А тепер слово мають аматори музики: струнний гурток грає кілька пісень, а потім почалися танки біля вогнища.

Білі блузки, червоні краватки, голум'я вогнища, веселі обличчя дітей, старих більшовиків, учителів, усіх присутніх. Усе танцює, співає, грає...

Вогнище дало насагу всім ланкам, загонам у їхній подальшій боротьбі за якість навчання, за виконання ухвал ЦК ВКП(б) про піонерів, за те, щоб кожен піонер був би усім дітям зразком.

Запускає модель
планера

маршрути п'ятирічки

Успіхи п'ятирічки зовсім змінили лице країни. Міста, села збагатились на нові будови — нові фабрики, заводи, електричні станції, залізниці, нові колгоспи, радгоспи, МТС, нові дослідні станції, науково-дослідні установи, нові лікарні, школи, нові величезні будинки, клуби, театри, нові робітничі житлокоопи, дитсадки, ясла і т. ін., і т. ін.

Міняється географія нашої країни і міняється з такою хуткістю, що треба лише встигти все побачити. Хто не бачив славетних Дніпрових порогів, той уже ніколи їх і не побачить. Але зате він може побачити першу з світі Дніпровську гідроелектростанцію.

Діти мусять не тільки знати про досягнення п'ятирічки, а й на власні очі побачити їх. Це має величезне виховне значіння і цього можна досягти через поширення серед дітей екскурсій та туризму. Дитячі екскурсії і туризм допоможуть вивчати досягнення п'ятирічки. Порядком позашкільної роботи з дітьми можна охопити значно більше екскурсійних об'єктів ніж це передбачено навчальною програмою. Краще навча робота, спрямована на вивчення свого краю, свого району, області тощо, дасть багатий матеріал про нове в промисловості, сільським господарстві, національно-культурнім будівництві й ін.

Отже, насамперед ми будемо рекомендувати екскурсії та туризм за маршрутами свого краю (місцеві маршрути), як найприступніші для маси дітей. Це найгодніше, чого повинен домогтися кожен вожатий.

Але, звичайно, ми повинні прагнути того, щоб кожен піонер, кожен школяр мав можливість узяти участь

бодай в одній далекій екскурсії за межі свого краю, навіть за межі України. Хіба не мріють діти побачити всесоюзного значіння гіганти п'ятирічки — Магнітогорський завод, Кузнецьбуд, Дніпрельстан, Сталинградський або Харківський тракторні заводи, Березниковський та Бобриковський хемкомбінати, Московський та Горьковський автозаводи, величезний радгосп «Гігант», що застосовує найвищі досягнення машинізації сільського господарства, нові порти на наших морях, нові соціалістичні міста й ін.

Екскурсанти-туристи мають змогу побачити принаймні деякі з цих величезних СРСР.

І треба, щоб школи, піонерорганізація, вся промисловість допомогли дітям організувати далекі екскурсії й мандрівки.

Перше в організації екскурсій — це визначити мету й опрацювати маршрут. Маршрути в основному можна будувати за галузями виробництва, визначаючи тематику екскурсій залежно від віку дітей та часу, який відводиться на екскурсію. Вважаючи на те, що далекі екскурсії організовується головне для дітей старшого віку, ми рекомендуємо маршрути, пов'язані з програмою старшого концентру семірічки.

Іх можна побудувати за однією галуззю виробництва й за кількома — залежно від мети екскурсій. Для зразка наводимо деякі маршрути по Україні, які дають багатий матеріал про досягнення п'ятирічки.

1) Найпопулярніший і найулюбленіший для піонерів та школярів **ДНІПРЕЛЬСТАНІВСЬКИЙ МАРШРУТ:**

Кічкас — Запоріжжя — Дніпрельстан — Дніпрокомбінат. До цього маршруту можна включити ще й **Кам'янське та Дніпропетровське** з мальовничою подорожжю пароплавом по Дніпру через колишні прізні пороги, нині сховані під водою.

Надзвичайно цікавий маршрут цей дає можливість побачити один із велетнів першої п'ятирічки — першу в світі Дніпровську гідроелектростанцію, навколо якої нечуваними темпами зростає нове соціалістичне місто — велике Запоріжжя. На острові Хортиці — історичній фортеці запорожців — можна ознайомитись із першими спробами застосовувати електрику для прискорення росту рослин та з перспективами виокористати Дніпровську електростанцію для штучного зрошення Дніпровою водою сотень тисяч га колгоспних та радгоспних ланів. Три кілометри від Дніпровської греблі — величезне будівництво ряду заводів — Дніпрокомбінат — металургійний завод, алюмінієвий, коксо-бензолний, завод, верстатів і ін., що одержують енергію з ДЕС'у. Частина заводів вже збудовано і здано до експлуатації. В Запоріжжі — заводи, що виробляють сільсько-господарські машини (в тім числі й комбайни), в Кічкасі — завод-велетень — Дніпросталь, перший у світі виробленням високоякісної сталі; в Кам'янському — металургійний сучасний завод-велетень, де можна побачити другий у Радянському Союзі блюмінг, що в березні дав перше вальцювання. В Дніпропетровському можна добре ознайомитися з металургійною й металеобробною промисловістю на заводах, що їх цілком перебудували першої п'ятирічки й технічно вдосконалили.

2. Другий, не менш важливий і цікавий маршрут **ДОНБАСІВСЬКИЙ** — вугільно-металургійний: **Краматорське — Сталіне — Макіївка — Горлівка — Маріупіль.** Перша, всесоюз-

ного значіння, вугільна база. Металургійні, хемічні, скляні та інші заводи; механізація видобутку вугілля, що звільняє шахтаря від важкої праці під землею.

В Горлівці можна побачити на машинобудівельнім заводі цех врубових машин. Той же завод випустив уже перші вугільні комбайни конструкції Бахмутського. У Макіївці пущено перший радянський блюмінг. В Костянтинівському районі на ділянці р. Клебан розгорнено будівництво преблі «Клебан-Бик», що дасть змогу зробити річку Торсу многоводною й забезпечити водою для пиття такі промислові центри, як Костянтинівка, Краматорське, Щербинівка тощо. Нарешті в Краматорському можна ознайомитись із велетнем п'ятирічки — Крамашбудом, на якому вже пущено чавунолитні цехи № 1 і № 2, прес і ін.

Донбас — яскравий зразок творчого ентузіазму робітничої класи, опанування техніки, яка за період реконструкції вирішує все.

3. Третій маршрут — **ПІВДЕННИЙ: Миколаїв — Херсон — Кахівка — Одеса.** Основною темою може бути — вивчення бавовняної промисловости. Розв'язання проблеми технічних культур на півдні України. Акліматизація рослин і тварин (досліди в заповіднику Асканія - Нова).

У Херсоні — завод ім. Петровського, де виготовляють машини для збору врожаю бавовни. Там же бавовночисний завод. Реконструкція пристані. Майбутній «Червоний Гамбург» — так уже зараз звуть нове соціалістичне місто, запроєктоване в Херсоні. Будівництво консервного комбінату в Херсоні.

Радянські порти: Миколаїв, Херсон, Одеса та промисловість, що обслуговує морський транспорт (судобудівельний завод ім. Марті в Миколаєві). Новий радянський курорт Гопри.

Маршрут цей багатий на враження і одночасно дуже зручний, щоб застосувати оздоровні заходи екскурсій — купання, пересування пароплавом, прогулянки в здоровій місцевості й ін.

Ми не будемо докладно зупинятись на всіх можливих маршрутах, за яких можна бачити досягнення першої п'ятирічки. Обмежимося наведеними зразками. Кожна школа та піонерорганізація може обрати собі перший - ліпший маршрут (список їх з докладною характеристикою Центральна дитяча екскурсійна станція надіслала до місцевих екскурсійних станцій та екскурсбаз). На Україні таких маршрутів є з десяток (основних).

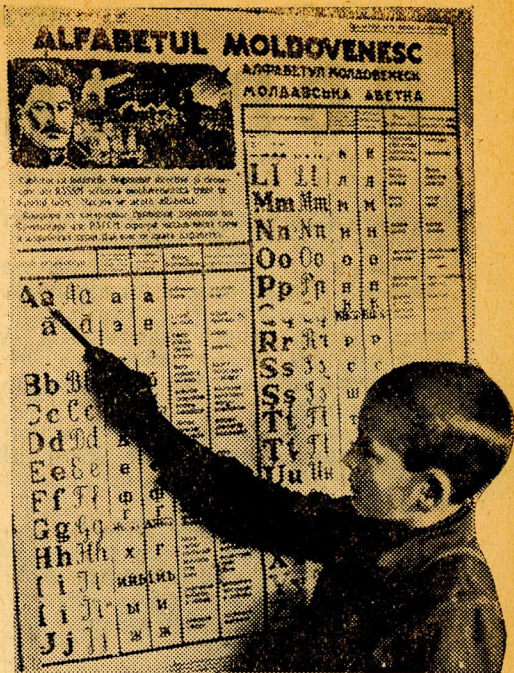
Назвемо хоч би такі центри **Харків** — столиця України з його машинобудівельною промисловістю (велетень ХТЗ, Турбіно-завод, реконструйований завод сільсько-господарських машин «Серп і Молот» і багато інших).

Київський маршрут — легка промисловість; **полтавський** — трикотаж на промисловість тощо.

Але дитячі екскурсії сягають і за межі України. Маршрути за межами України опрацьовує Всесоюзна центральна дитяча екскурсійно-туристична станція в Москві, до якої й треба звертатися в справі організації далеких екскурсій по СРСР.

Всякі довідки й консультації щодо вибору того чи того маршруту, докладної характеристики кожного, а також умов подорожування для всіх шкіл, піонерзагонів, гуртків «юних туристів» дає Центральна дитяча дослідна екскурсійна станція України. (Харків, вул. К. Лікнехта, № 55).

Організація далеких дитячих екскурсій справа не легка. На перешкоді стоїть, головню, висока вартість цих

В АМСРР запроваджено латинський алфавет. На фото учень 2 Слободзейської школи коло таблиці

екскурсій (проїзд, харчування тощо). Отже, треба залучити на допомогу в цій справі промадські організації, професійки, кооперативні організації тощо, які мусять виділити певні суми для організації важливої освітньо-виховної справи — показу дітям досягнень першої соціалістичної п'ятирічки.

Але, разом з тим, знову повторюємо, що **головну увагу вожатий загону мусить віддати організації місцевих екскурсій в межах свого району**. Такими екскурсіями, з задалегідь опрацьованим докладним планом, можна охопити більшість піонерів і школярів за літо.

ПОРАДИ організаторові табору

Піонерський табір є основна форма літнього оздоровлення дітей.

Поряд із організацією на літній час шкільних майданчиків з харчуванням, дитячих санаторіїв, фізкультурмайданчиків, стадіонів, водних станцій тощо — табори мусять посісти **центральне місце в усій системі оздоровлення піонерів.**

Табір має своїм основним завданням — оздоровити піонерів, дати їм добру насаду до нового навчального року.

До табору мають виїжджати як правило цілі піонерські загони і для них табір має стати чинником піднесення і зміцнення загонної роботи влітку.

Успішна робота табору набагато залежить від підготовки.

Одне із основних завдань підготовчої кампанії є своєчасно **знайти кошти.** Для цього треба врахувати всі внутрішні ресурси — кошти профспілок, міжвідомчої комісії, господарських організацій, кошти від «ДД», УЧХ, від стражкас, дотацій від держави і особливо — залучення коштів самих батьків, організацій платних вечорів, льотерій тощо. Див. постанову ВУЦВК та РНК УСРР, що оголошена в газеті «Комуніст» — 23 травня ц. р.

Заздалегідь треба подбати за **постачання таборів відповідних харчових продуктів.** Усе це слід вчасно підготувати через кооперативні організації, давши відповідні заявки, а також знайти шляхи самостійних заготівель ряду продуктів (договоритися з колгоспом, радгоспом тощо).

Для того, щоб з першого дня забезпечити в таборі нормальний перебіг роботи, треба заздалегідь підготувати всі умови для неї, зважати на всі дрібниці. Готуючи табір, треба побудувати — якщо треба — додаткові приміщення для культурно-масової роботи, влаштувати майданчики, придбати кіно апарат.

Якщо є можливість — радіфікувати табір, умовившись про це з трансляційним вузлом.

Коли таких можливостей нема, треба

самим обладнати власну радіоустанову, щоб до приїзду дітей усе підготувати.

Прилади для фізкультурної роботи (майдан, гри, інвентар) також треба підготувати ще до приїзду дітей. Частину ігор, моделей військово-фізкультурного характеру можуть виготовити самі діти в шкільних майстернях загонів та шкіл, але про все це треба потурбуватись заздалегідь, готуючись до табору.

Також зарані треба подбати про передплату на газети, журнали, підготувати бібліотеку, різні настільні гри тощо.

Розгляньмо тепер детальніше ряд окремих питань організаційної підготовки табору.

ВИБІР МІСЦЯ

Місце для табору, що відповідало б його оздоровно-виховній меті, має велике значіння. Подбати про місце треба заздалегідь.

Розмір ділянки залежать від кількості табірників: на кожного має припадати пересічно 50 кв. метрів.

Яким же саме вимогам мусить відповідати місце для табору.

1. Воно мусить бути відкрите для сонця й захищене від холодних вітрів (садком, лісом, пригорком). Найкраще, коли воно буде відкрите на південь чи на південний схід та захід.

2. Місцевість має бути суха і мати рослинистість. Не треба вибирати місце з глиняним ґрунтом, бо під час дощу буде велика грязюка, а під час сушівів глина висихає, тріскається і дає багато пилу.

3. Дуже бажано, щоб поблизу була річка або чистий ставок. Це відкриває багато можливостей: купання, плавання, катання на човнах, всякі гри у воді, на березі тощо.

4. Поблизу обов'язково має бути доброякісна вода для пиття. Це одна з головних вимог.

5. Треба, щоб в околиці на 3-5 км. не було болот, місць із стоячими водами, де часто розводяться малярійні комарі.

6. На ділянці має бути досить будівель, що їх легко можна пристосувати до потреби табору (спальні, кухня, їдальня, ізолятор, клуб для денного користування під час негоди тощо).

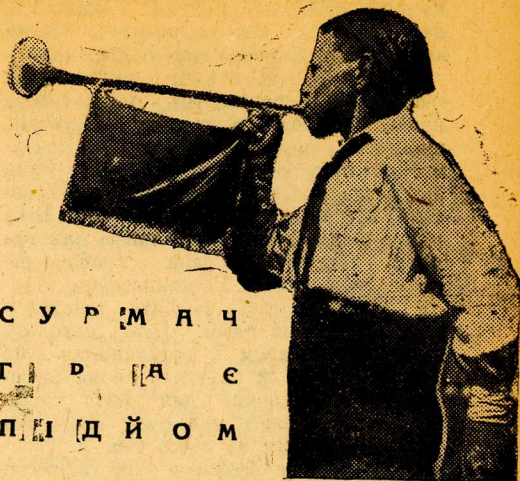
Для вибору місця під табір треба утворити комісію з обов'язковою участю лікаря.

УСТАТКУВАННЯ ТАБОРУ

Спальні. Треба передбачити окремі спальні для хлопчиків і дівчаток. Кімнати під спальні мають бути сухі, апросторі, світлі з доброю вентиляцією. Кожен піонер повинен мати окреме ліжко. Біля ліжок — столики з двома або чотирма шухлядками (на 2—4 дітей), де б діти тримали зубний порошок, щіточку й мило. Треба влаштувати кілочка для рушників. Категорично забороняється тримати в спальнях будь-які харчові продукти. У спальнях мають бути плевальниці, а біля входу треба поставити спеціальні урни або скриньки на сміття. Припускається в спальні ще кілька портретів та панел фарбованих на стінках. Плякатів, паперових газет чи будь-яких увічнань у спальні не припускається, бо на цьому осідатиме порох.

Клуб. Для клубу відводиться одне велике приміщення з двома-трьома додатковими кімнатами. Якщо його нема, то будуть відкритий павільйон. Бажаємо, щоб при клубі була веранда для ігор, а також для роботи під час негоди. При клубі має бути окрема кімната для бібліотеки та читальні. У клубі влаштовують вистави, виставки, куток. Для клубу треба: 1) достатня кількість столів та ослонів; 2) шафи або шухляди для ігор; 3) дошки для об'яв; 4) ліхтар з діяпозитивами; 5) шафа для бібліотеки чи бібліотечні полицки для книжок.

Кухня. Приміщення для кухні має особливо відповідати санітарно-гігієнічним вимогам. Найкраще відвести під кухню кам'яне приміщення. Коли ж це неможливо, припускається дерев'яне, але обов'язково з глиняною помазою всередині. Якщо для кухні нема спеціального приміщення, треба зробити повітря з відповідним пристосуванням. Кухня й їдальня не повинні бути далеко одна від одної, бо незручно буде носити страви. Для кухні треба відвести дві кімнати. В одній установлюють плиту на 2-3 казани з простою духовкою. Друга кімната — з одним чи двома столами — для попе-

СУРМАЧ

ГІРНАЄ

ПІДЙОМ

редньої підготовки продуктів. Бажаємо також мати посуд для кип'ятку (відер на 6—10). Казани мусять бути мідні й добре вигулені. Можна припустити й чавунні, але з умовою, щоб вони добре були покриті полудом. Якщо казанів нема, то вживають каструлі, теж мідні й алюмінієві. Треба уважно стежити за цілістю полуди казанів і каструль, і якщо вона зіпсувалася, негайно припинити варити страви й поновити полуду. Крім того, при кухні повинна ще бути кімната - комора для таких продуктів, що не швидко псуються (круп, цукор, борошно тощо). Приміщення кухні повинно бути просторе й ясне. Підлогу бажано мати дерев'яну, вкриту бля плити залізом.

Льох. Поблизу кухні треба мати льох. Коли нема готового, треба будувати. Викопують чотирикутну яму на 2-3 метри завглибшки та завширшки, в одному боці ями роблять простору нішу для схову продуктів, з протилежного боку роблять східці. Поверх ями роблять дах із дерева або з гілля, очерету тощо й засипають зверху землею. Льох із середини вистилають сухою травою, листям, соломом тощо.

Їдальня. Будуючи їдальню, треба зважати на те, що її можна використати не лише за своїм прямим призначенням, але й для занять під час негоди, для клубної роботи тощо. Рекомендується будувати окремі дерев'яний павільйон. Для їдальні на 120-150 дітей, будують павільйон таких розмірів: довжина 12-15 метрів, ширина 10 метрів і височина 4 метри (з розрахунку 1 кв. метр площі на дитину). Су-

цільних стін не роблять. Підлога й дах дерев'яні, дах покривають толем або бляхою. Навколо павільйону садять дерева. «кручені паничі», дикий виногряд тощо. У павільйоні - ідальні встають столи довжиною 5-6 метрів, шириною 1 метр, вишиною 70-75 сантиметрів. Крім столів мають бути лави зі спинками та окремий стіл, де ставлять принесену з кухні страву. Біля цього столу мусить бути шафа для посуду. Столи й лави краще робити переносні. Розташовуючи столи та лави, треба подбати про зручність проходів між ними. Діти заходять до ідальні ладом і, поділившись на десятки, зразу ж заходять двома шеретами за призначені для них столи. Треба, щоб кожен мав своє місце, закріплене за ним на весь час.

Ізолятор. Під ізолятор слід відвести ясну, чисту кімнату з доброю вентиляцією й окремим входом. Призначається ізолятор для поміщення дітей, що раптово захворіли, або підозрілих у захворюванні на саразну хворобу. В ізоляторі повинні бути кілька ліжок з чистого білизною.

Лікарська кімната. У цій кімнаті лікар оглядає дітей і спостерегає їхній фізичний розвиток. Тут треба мати терези типу Фербенкса, щоб важити дітей. Крім ваги ще визначається аріст і життєва місткість легенів (спірометр), сила м'язів і інше. Для цього треба мати зростомір, спірометр та динамометр. Для негайної медичної допомоги повинна бути аптечка з потрібними ліками та перев'язним матеріалом.

Вбиральня. Коли в таборі є готова вбиральня, то її слід перед початком прийому дітей добре почистити й зробити дезінфекцію розчином нещодавно виготовленого хлорного вапна (11/6—2 кілограми на цеберку води) або засипкою хлорного вапна та побілкою стін. Якщо вбиральні нема, їх треба збудувати за 100 метрів від житлових приміщень, де в глухому куточку в північній напрямі. Вбиральні треба будувати для хлопчиків та дівчаток окремо, на 20-25 чоловіка — одну дучку. Щоб не було поганого шаштіння, треба поставити з самої ями й через дах убіральної високу (2 метри над дахом) вилізну трубу. У відділку для хлопчиків це треба пристосувати пісуари.

Якщо немає можливості збудувати вбиральню постійного типу, роблять її так: викопують яму на один метр завширшки і 2-3 метри завглибшки. Над канавою кладуть дерев'яний поміст із

дучками (1 на 20-25). Під помостом від заднього краю ями з ухилом у середину, треба добре пристосувати вимазану смолою дошку яка застуватиме світло й цим самим попередить розпідження мух (мухи в темних ямах не живуть). Над дучками треба пристосувати дві жердини для сидіння й для сплячки. Тимчасові вбиральні огорожують плотом із мати, гілля або очеретом. Двічі на добу в яму треба кидати на кілька сантиметрів землю або хлорне вапно.

Вигрібна яма та скринька для покидьків. Вигрібну яму та скриньку для покидьків улаштовують якнайдалі від кухні та ідальні. Яма й скринька мають бути досить великі і мати добре пристосовані ляди.

Солярія. Для солярія — місця приймання сонячних ванн — вибирається найкраще місце, відкрите на південь і захищене від вітру, для чого солярій огорожують високим парканом (трохи вищим за людину). Під солярій відводиться площа з розрахунку 2 кв. метри на особу. Землю солярія добре вирівнюють і посилають чистим піском. Коли на території солярія росте трава, то її часто косять і тут же залишають, щоб після визнання її використовувати для підстилання. Бажано, щоб землю солярія накривали або загальним брезентом, або окремими індивідуальними підстилками (щоб діти, приймаючи сонячні ванни, не лягали на землю). Якщо є поблизу річка чи ставок, солярій улаштовують на березі.

Душі. Душ треба будувати поблизу солярія. Приміщення душів треба закривати з усіх боків. Підлога душів має бути дерев'яна, з похилом для спадку води. Бажано було б, щоб підлога самого душу була з дерев'яної перебірки. Приміщення душу поділяється на дві частини: власне душ і роздягальня. У душі має бути бак на воду, труба та кілька (6-8) ліжок на висоті 1,8 метрів від підлоги. Бак на воду встановлюється на спеціальній підставці заввишки 6,8 метра, щоб вода з ліжок вибігала під тисненням. Бак будується з на 25—50 відер. Його слід щільно закривати, щоб туди не потрапив порох та різний бруд. Якщо нема водогону, то подавати воду до баку можна з підвезеної діжки води ручним سموком з 8—10 метровою кишкою. Треба зробити так, щоб вода з душу збігала в яму, викопану за 1—2 метри від душу, метрів зо два завглибшки; яму треба щільно прикривати дерев'яною лядою.

У приміщенні для роздягальні мають бути ослони для сидіння, а над ними вішалки для одяжі та білизни. Обидва ці приміщення мають бути просторі, щоб разом могло купатись 25 — 30 дітей. Якщо важко обладнати душ, треба придбати цеберки з лійками, з яких і обмиватись після сонячних ванн.

Водопостачання. Водопостачання — це один із найважливіших моментів життя табору. Там, де є водогін, питання розв'язується легко. Інша річ коли доводиться користуватися водою з колодязів. Тут постає питання про захист колодязя від забруднення, щоб він не став за джерело поширення пошесних хвороб. Користуючись водою з колодязя, треба мати при ньому одну постійну прикріплену цеберку. Навколо колодязя добре треба утрамбувати ґрунт з нахилом від колодязя, щоб забезпечити стікання води. Біля колодязя забороняється прати білизну й розливати воду. З річки воду треба брати вище від місця загального користування (купання, прання, будь-яких виробництв, що спускають бруд у річку). Якщо вода каламутна, її треба заготовити з вечора щоб вона за ніч відстоїлась. Воду з річки треба обов'язково переварювати. Остужену воду треба держати в закритому посуді з кранами. Перед кожним новим наповненням цей посуд треба добре вимивати гарячою водою (не менше, як один раз на 3—5 днів). До баків для загального користування водою краще від крана пристосувати водострайчик.

ГОТУВАННЯ ДІТЕЙ.

Всіх піонерів ще на місці треба підготувати до того, що їх зустрінє в таборі, зокрема до виконання режиму дня в таборі. Діти мусять добре зрозуміти, що режим — основна робота табору, що лише здійснення такого порядку дає можливість справді відпочити, дістати користь для здоров'я, забезпечити організованість у таборі, дисципліну, чистість і пляновість.

Наскільки це є важливе, доводить досвід Всьодецького табору 1932 року. Піонерам, що приїздили до табору, перших днів було дуже важко пристосуватися до твердого порядку й режиму. На місцях їм вожаті обіцяли, що в таборі вони вільно купатимуться в річці, ходитимуть до лісу, лазитимуть по кручах і т. д. А справді діти зустріли зовсім не таку «волю», а навпаки, календар екскурсій, плян купання тощо. І багато з

них незадоволено поговорили: «Нам обіцяли купатися скільки хочеш у річці, а у вас тут усе за пляном, за режимом дня тощо».

Треба пильнувати, щоб до табору не потрапили діти, яким цього не дозволяє стан здоров'я. Перед виїздом до табору треба провести медичний огляд усіх піонерів і відібрати тих, хто не може їхати до табору (відкрита форма туберкульозу, малярія, короста, лишай тощо).

Піонери повинні ще на місцях добре орієнтуватися в питаннях свого табору, куди вони ідуть тощо.

Треба провести спеціальний збір усіх дітей-табірників, бажано з прогулянкою за місто. На цьому зборі з'ясувати порядок роботи перших днів у таборі розповісти про порядок та час від'їзду, що кожен мусить узяти з собою до табору і чого брати не треба, показати дітям, як скласти речі, попередити, щоб зробити відповідні нашивки із своїм прізвищем.

Особливу увагу треба віддати вирядженню дітей. Обов'язково забезпечити місця в поїзді, щоб сісти організовано. Коли дітей виряджають не поїздом, а автомобілем чи кінями — треба забезпечити такий транспорт заздалегідь у належній кількості, щоб дітей не перетримувати чеканням і уникнути зайвої метушні.

СПИСОК РЕЧЕЙ, ПОТРІБНИХ ДЛЯ КОЖНОГО ТАБІРНИКА.

1. Змін білизни	2
2. Ковдра	1
3. Простирadel	2
4. Наполчок для подушки	2
5. Рушників	2
6. Костюм чи сукня	1
7. Ботинки	1
8. Спортеменки	1
9. Панчохи	1
10. Кашкет	1
11. Носових хусток	3
12. Зубний порошок та щіточка	1
13. Брусок мила з коробою Голка, нитки, гудзики і шматок або обрізки матері для латання	1
15. Труси	1
16. Записну книж. та олівець	1
17. Дівчаткам біленькі хустки на голову	2
18. Мішок, щоб носити речі на спині	1

Воєнізовані ГРИ

Біг із прапором. Приладдя: один прапор на кожну команду. В цій грі учасники стають шерогою, правим флангом коло початкової лінії. За сигналом правофланговий бере прапор і передає його своєму сусідові. Той — далі. Так прапор передається вздовж шереди і коли він досягне лівого флангу, то лівофланговий бере його і біжить попереду фронту своєї шереди до кінцевої лінії. Торкнувшись цієї лінії, він біжить назад, стає на правому флангу шереди і своєю чергою передає прапор вздовж шереди (вся шерета переступає на один крок ліворуч, очищаючи йому місце).

Новий лівофланговий повторює те саме і пра триває доти, доки той, хто спочатку стояв на правому флангу, перебіжить з прапором до кінцевої лінії й повернеться назад.

У цій грі змагаються дві команди. Перемагає та, грачі якої раніше закінчать увесь процес.

Шворіт-навиворіт. Приладь не треба. Команди шикуються в колоні. Кожен грач нахилиється і, пропустивши свою праву руку назад між ногами, держитися за ліву руку того, що стоїть позад його. За сигналом, останній грач у колоні лягає на землю спиною, держачи ноги вкупі і не випускаючи сусідової руки.

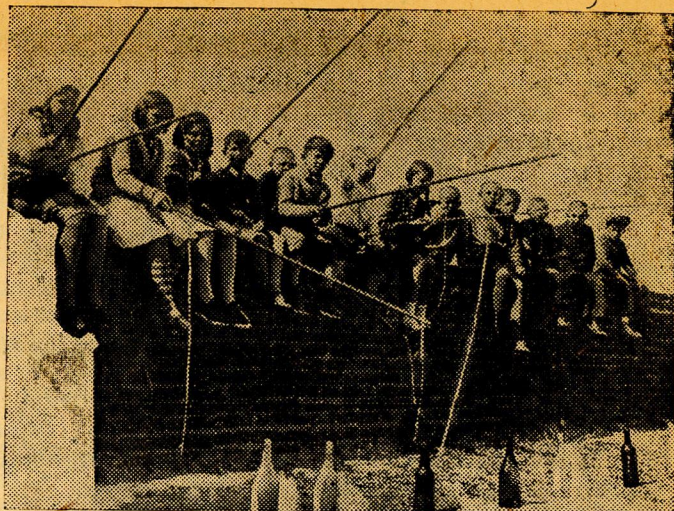
Колонна відступає назад через того, хто лежить. Передостанній грач, переступивши, лягає за ним, розставивши ноги і не випускаючи рук. Дальший грач лягає за другим і так доти, доки не ляже вся колонна. Грач, що стояв напочатку при першим, лягає останнім. І зразу ж повинен скопити на ноги і, не випускаючи сусідової руки, біжить уперед; розставивши ноги так,

щоб пройти над шерогою, яка лежить, і підняти разом з тим шерогою на ноги. Та команда, що стане на ноги першою, не поправивши ланцюга, вважається за переможця. Команда, що порвала свій ланцюг — програє.

Естафета з палицями і стрибками.

Приладдя: палиці, трохи менші від метра завдовжки, для кожної команди. Грач на чолі колоні держить в руці палицю. За сигналом, він біжить до кінцевої лінії і, торкнувшись її палицею, повертається до своєї колоні і дає один із кінців палиці грачеві № 2. Потім обидва вони, держачи палицю за кінці і близько до землі, біжать уздовж своєї колоні, один з правого боку, другий з лівого. Ті, що стоять у колоні, починаючи з третього перестрибують через палицю. Коли № 1 № 2 пройшли так усю колону, № 1 обходить на бік, а № 2 біжить до кінцевої лінії, торкається її палицею і, повернувшись до голови колоні, дає кінець палиці № 3 і т. д. Гра триває доти, доки останній грач у колоні не перебіжить з палицею через кінцеву лінію.

«Верхівці». Приладів не треба. Грачі стають «струнко». За сигналом, той, що стоїть у колоні другим номером, стрибає на спину грача № 1 (що стоїть на чолі колоні). № 1 стає навколішки і біжить так з «верхівцем» на спині до кінцевої лінії. Перебігши через кінцеву лінію № 1 скидає з себе № 2 і залишається за лінією, а № 2 біжить до своєї колоні, бере на спину № 3, біжить до лінії, там його скидає і т. д. Гра закінчується тоді коли останнього грача перенесено через кінцеву лінію. Виграє та команда, яка найшвидше це проробить.

Переправа по каменях. Розколіть команду на дві рівні частини і поставте їх на стартових лініях; віддаль 6 — 10 метрів одного від одного (чов нова метода).

Попереду кожної команди покладіть дві цеглини (або два дерев'яні бруски завдовжки до 25 — 30 см.).

За командою перший грач стає на одну із цеглин, нахилиється піднімає другу, кладе її поперед себе, стає на неї, потім піднімає першу цеглину, кладе попереду себе, стає на неї і т. д. аж доти, доки досягне протилежної лінії. Тут він передає одну із цеглин першому грачеві другої половини, а сам зіскакує за стартову лінію. Другий грач рухається тим же способом у протилежнім напрямі.

«Бій півнів». Дати кожному з учасників палицю завдовжки в 1 метр і поставити їх лицем одного до одного на віддалі півтора метри. За сигналом вони присідають, пропускають палицю під колінами і простягають свої руки під палицю. Сидючи, отже, наприцілки, вони рухаються один проти одного, намагаючись будь-яким способом повалити супротивника.

Тягни ногою. Учасників зв'язується за ноги одним мотузком, завдовжки

до 3 метрів. Потім їх розводять на таку віддаль, щоб мотузок був натягнений, при чому зв'язані ноги повинні бути підняті від землі. На рівній віддалі між ними проводять лінію — кордон. Завдання кожного з них полягає в тому, щоб перетягти супротивника через цю середню лінію. Грачі мають право користуватися своїм тілом як завгодно, але не спускаючись на землю і не падаючи.

Дістань гранату. Приладдя для гри: мотузок завдовжки 2 метри і 2 невеликі предмети (бовванці гранат, дерев'яні бруски, камені, булави тощо). Поставте двох супротивників на віддалі 2 метри один від одного, щоб вони держалися за кінці мотузка. Поставте на віддалі двох метрів від кожного учасника один із зазначених вище предметів. За сигналом, учасники починають тягти один одного до себе, намагаючись при цьому «дістати гранату». Так три рази. Переможцем вважається той, хто виграв двічі. Варіант: зв'язи мотузок (міцний) кінцями, постав 3—4 грачів і стільки ж «гранат»

Бої за фортецю. Місце для гри — ділянка перетятої місцевості, вкритої кущами. Грачі поділяються на дві рів-

ні групи по 20—40 чоловіка в кожній. У кожній групі гравці поділені на гранатокидачів, розвідувачів і вартових. Число їх може визначати начальник групи. Всі гравці мають певні відзнаки. Наприклад: розвідувачі носять пов'язку на правій руці, гранатокидачі — на лівій руці вартові без пов'язок. Ділянка гри являє собою прямокутник з довгими боками 250 — 300 кроків і короткими — 100—200 кроків. Кожна група розташовується якимсь чином порядком на довгих боках прямокутника. У кожній групі є по 4 «фортеці», які так само розташовані на цих таки довгих боках прямокутника. «Фортеця» зроблена з 3 палиць, зв'язаних «наметом», на які згорі покладено футбольний м'яч (можна замінити лантухом із травою). «Фортеці», всі однакові, встановлюють їх на місцях, де визначають начальники груп. Після цього «фортецю» не можна переносити з місця на місце. Гранатокидачі кожної групи озброєні «гранатами». У кожній групі повинно бути однакове число гранат (15 — 20 штук). Коли групи розташувалися на своїх лініях і «фортеці» поставлені на місця, керівник подає сигнал починати гру. За цим сигналом починають гру розвідувачі. Вони можуть рухатися в першому-ліпшому напрямі і повинні розвідати місце розташування ворожих «фортець» і вартових, що охороняють ці «фортеці». Рухатися розвідувачі мають право тільки поповзом. Гранатокидачі покищо участі у грі не беруть. Вартові мають право відходити від місця постою (ці місця треба визначити чим-небудь, наприклад, прапорцями), не більше ніж на 5 кроків у будь-який бік.

Розвідувач (і взагалі кожен гравець), до якого доторкнеться вартовий, вва-

жається убитим, тобто вибуває з гри. За виконанням цього правила стежать посередники (з числа хлоп'ят, що не беруть участі у грі або помічників керівника). Цих посередників повинно бути по 2—3 при кожній групі. На розвідку дається хвилин 30—40. Після цього дається сигнал, за яким розвідувачі повинні повернутися на свою лінію. За 10 хвилин, дається ще сигнал. І за цим сигналом рушають у бій гранатокидачі. Вони повинні, зважаючи, на відомості, які принесли розвідувачі, підійти якнайближче до «фортець» (м'ячі або мішки) супротивника і збити їх на землю гранатами. Тут треба пам'ятати, що вартові «убивають» гранатокидачів, коли їм пощастить доторкнутись до них, тоді гранатокидачі виходять із гри. Гранатокидачі мають право рухатися в якому завгодно напрямі, але кожен з них може зробити не більше за 80 кроків — кроків, а не бігом. Після 80 кроків гранатокидач зупиняється, кидає гранату, лягає і не має права сходити з місця аж до кінця гри. Гра кінчається, коли гранатокидачі кинули всі свої гранати. Після цього підраховують очки. За кожну збиту «фортецю» група, що збила, одержує по 3 очки. За кожного «вбитого» ворога група одержує по 1 очку. Виграє група, що дістала найбільше число очок.

За виконанням правил стежить контролер, виділений із числа хлоп'ят, які не беруть участі в грі, або з помічників керівника.

Замість «гранат» можна обстрілювати мішені з луків, але тоді і мішені повинні бути інші і розташовані так, щоб не було небезпеки попасти в гравця.

3. РОМЕН

веселі

будні

ВИТІВНИКИ 25 ФЗС ХАРКОВА

Важко навіть установити, коли саме з'явилися витівники в 25 харківський ФЗС. Чи рік, чи два тому — невідомо. Та знають усі, що й 1931 року і торік аж дотепер скрізь є витівники — у шкільних групах, у піонерзагонах, в гуртках.

— Візьмімо перерву... Проте, про цю галузь витівничої самодіяльності скажемо трохи згодом.

Отже, в піонерів постала думка створити ланки витівників. Маючи відразу жваву підтримку від педагогів і вожаких, дітвора почала гуртуватися в об'єднаннях аматорів різних галузей художньої самодіяльності.

Співаки,

драмгуртківці,

танцюристи,

музики,

завурилися.

фізкультурники,

читці живого слова

і просто витівники,

що люблять веселитися.

Ми запитали витівників:

— Що ви робили напочатку своєї роботи?

— Усе робили — відповіли нам.

І справді, всі ці аматори веселих справ, що ім'я їм витівники, випробували на досвіді мало не всі форми культурно - масової витівної роботи. Перед вели драмгуртківці. Їхні п'єси з успіхом проходили в школі, в комуні ім. Ф. Дзержинського, на своєму заводі «Червоний Жовтень».

Мало поставити готову п'єсу, як це робить більшість драмгуртків, де вчитель керує, а діти вивчають свої ролі з друкованої п'єси.

У 25 ФЗС не обмежилися цим. Учень 6 групи **Донде** створив власну п'єсу «Безпритульні», а піонер **Кисіль** виступає режисером-постановником. Отож тут є й свої драматурги й свої режисери.

А охочих до різних самодіяльних гуртків виявилось багато.

Досить згадати про дружню бригаду юних музик — піонерський джаз.

Гребінці, ложки, свистки, дзвіночки — ось далеко не всі інструменти джазу. І на цих, здавалося б зовсім не музичних речах, витівники навчилися добре грати високо-художні музичні твори (увертюра опери «Кармен», «Персидський базар», уривки з балету «Червоний мак» тощо). Знають про цей джаз не лише люди, зв'язані з 25 школою. Були виступи джазу й радіо і по підпешних організаціях.

Матиме радію той, хто запитає:

— А де ж витівники — організатори дозвілля, витівники-масовики. Мало того, коли драмгурток і джаз, бодай і хороший, виступить на свято чи з якоїсь іншої урочистої нагоди.

— Оце тепер ми стали на шлях справжньої масовості — розповідають витівники.

Щоб зробити дозвілля цікавим і веселим, заповнити весь вільний час

школяра бадьорою витівкою — захопилися тут і вчителі, і вожаті разом з дітьми коло витівництва.

Перше, від чого починали масовики, це виконання такого закону: «Весело на перерві мусить бути всім, а не лише двом-трьом витівникам-організаторам, що організовують витівку».

І треба визнати, що цей закон удається виконувати дітям 25 школи.

На кожній перерві разом із педагогом чергує ціла група школярів. Ця група має організувати цікаве проведення вільного часу.

Ось як пройшла перерва, коли чергувала 4 група.

Фізкультхвилинка встановлює спокій у приміщенні школи.

— Тепер сідаймо по-турецькому — оголошує витівник.

І всі сідають. А коли гомінлива дітвора втихомирилася цілком, витівники пускають в хід різноманітні форми.

— Два батька та два сини на полюванні вбили 3 качки. Кожен піс по 1 качці. Як це сталося?

Ще кілька жартівливих загадок, а тоді гра-мандрівка. Ідемо до Берліну. Швиденько розповідає кожен про останні події в Німеччині.

— Я був там то, бачив те то.

А про пісню годі й говорити. Слова пісень лунають по всій школі, в усіх кінцях залі. Немає пісні, що її не знали б витівники 25 школи.

Тому й не дивно, що перерви проходять організовано, без білки, галасу. Перерва дає бадьору насагу вчитися, працювати.

Палало перше весняне вогнище.

Ударники навчання зібратися на вогнище в день річниці постанови ЦК ВКП(б) про піонерську організацію.

Приходили веселі витівники, несучи

на перше вогнище свою витівничу зброю.

— Коли я назву число, щоподіляється на 3, говоріть: так.

— 21 — так.

— 66 — так.

— 41 — мовчать і глузливий сміх — нагорода тим, хто неухважно слухає або ж не встигає швидко розв'язати цю арифметичну задачу.

— Три — чотири.

Марно нехай не минає й дня, вище якості навчання!

Гасло - постріл, що кличе добре вчитися.

А десь у кутку торохкотять заклапки в бадьорім танку «Гречаники». Усе це до початку вогнища, до уроку чистої частини.

У залі червоно й радо від краваток і сміхосіяйних піонерських обличь.

Уважно вистухали рапорти кращих ударників - піонерів. Просто й переконливо говорить голова 3 загону Гриша Карагодський про високі показники навчання в 6 групі, про цікаву роботу його, загону. Не відстають 2 і 3 бази ЮП. І в них чимало досягнень, що про них вони рапортують сьогодні на старті всесоюзного піонерського огляду.

Сьогодні не можна було відмежувати так звану «офіційну частину» від «художньої». Бо привітання й рапорти загонів, слово вожатого і виступ старого більшовика чергувалися з цікавими витівками, широкую самодіяльністю дітей. Художнє читання набуло тут прав громадянства. І цілком заслуговує плескали піонерці Белі Зайденберг за майстерність живого слова:

**«Йшли два комсомольці
категоричні хлопці**

з села в робітничий Донбас» — дзвінко лунають слова «пісенної зустрічі» Л. Первомайського. Про героїчну 45 дивізію витівники розказують у колективній деклямації з музикою й

Г р у п а в и т і в н и к і в 2 5 Ф 3 С

рухами. «Залізними резервами» про співала Зіна Рейзіна.

Були тут і масові танки, і гра в м'яча, і спів, і першотравнева жива газета, і шумова оркестра-джаз, що про нього ми вже згадали раніше.

Як назвати цю бадьорість і цікаву форму витівництва, що виявляється майже щодня в 25 школі.

«Веселі будні», «Бадьорі хлоп'ята», «Там, де цікаво». Мабуть і так, і так, і так. Бо в 25 ФЗС поряд з ударною боротьбою за успішне закінчення навчального року почесне місце посідає музика, танок, фізкультура, художнє читання, драмгурток, спів. Одне слово — широко розгорнена самодіяльність піонерів і школярів.

Про витівників говорять тут, як про кращих піонерів і школярів.

Вася Єсін дотепер був одним із найгірших дезорганізаторів. Вступивши до шумової оркестри, Вася зовсім змінився, ставши хорошим «музиком на ложках» і став краще вчитись.

Хто не знає витівницю з 5 групи Фіру Туніну — диригента шумової оркестри, що якнайкраще поєднує своє навчання з грою в оркестрі.

Багато є тут танцюристів і танцюристок, що кращою з них уславилася Аня Олександрова. Хороша думка і про фізкультурника Хасіна з 6 групи. Він може своєю роботою захопити всіх дітей, повести їх за собою у фізкультурній грі.

Досвід витівників 25 школи показує, як треба організовувати самодіяльність дітей на цікаві й корисні справи, як усі форми художньої самодіяльності допомагають підносити якість навчання й тримати лад у школі та в піонерзагоні.

Запорукою цього є сумлінна робота керівника витівників — учительки **Н. С. Цалоснік** і щоденна допомога від вожатих — комсомольців «Червоного Жовтня» **Лії Кругляк**, **Бели Фінкельштейн** і **Еті Духовної**.

Аматори 25-ої ФЗС

У 25 ФЗС є багато піонерів, які цікавляться не лише роботою шкільних гуртків у школі, але продовжують цю роботу в себе дома.

Є тут й дослідники фізичних та хемічних явищ, дослідники природи, кролеводи тощо.

Почнемо з останніх.

Ось кролевод **Марк Закс**, хлопчик 13 років, з шостої групи «Г».

Розводити кролів він розпочав рік тому. Він придбав собі породисту матку «Фляндр» — самицю 18 фунтів, влаштував для неї приміщення в дворі, загорожу для пасовиська. Придбав і самця.

Перший приплод — 8 крольчат. Усі вижили, бо Закс виявив себе як знавець і аматор своєї справи. Проте, як доглядати кролів своїх, він радився з сусідами, що мали кролятник, з ветеринарним лікарем. Читав книжки.

Через півтора роки у Марка вже ціла крольнична фарма: 40 породистих

кролів, з густою довгою шерстю. Щодня перед тим, як йти до школи, Закс чистив клітини, міняв солому, годувач своїх питомців.

«М'ясна проблема» в його родині, здається, ліквідована: кролі вже підрастають. Скоро можна буде зарізати їх на м'ясо, а шкірки віддати державі.

Але треба якось розв'язати проблему годування кролячого стада.

Марк Закс розв'язав її. Влітку він випускав їх на пасовисько: жиче він на Новоселівці (околицьний район Харкова) у великому подвір'ї. Взимку скуповував на базарі капустяне та бурякове листя. Або піде на овочеву базу і там збере покидьки. Зрідка — бо грошей на це не було — годував їх висівками.

Був і скрутний час, коли зібраних грошей не вистачало (а збирав Марк ті гроші, що йому давали батьки). Харчів для кролів було мало.

Тоді Закс розбив своїх питомців на категорії. Категорія «А», це — «кролі

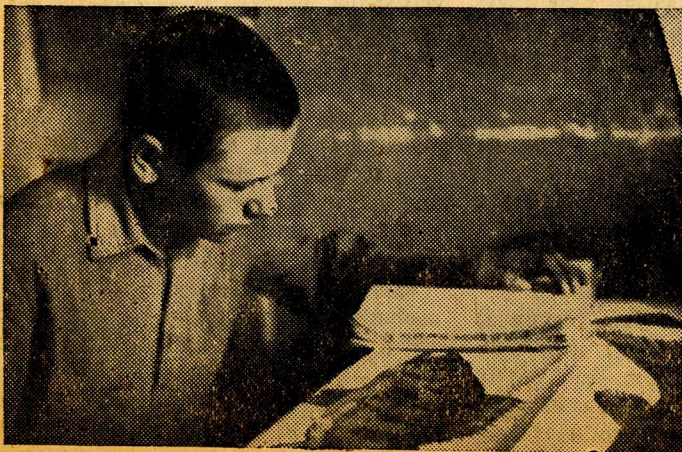

Фото Є. Нукти-
кальніса

Вася Дитяткін
вивчає риби
25 ФЗС Харків

виробничники» — матки та кроленята — діти. Їм він видавав посилену пайку.

До другої категорії «Б», входила решта кролів.

Вітку категорії були знищені, за винятком тих, хто потребував «дієтичного столу» — хворі кролі. На віть і взимку, коли вистачало харчів, годував усіх однаково.

— Ось тепер гадаємо завести кролятник у школі. Тут будемо працювати бригадами. І харчів буде досталь. Спільними зусиллями вигодуємо кролів. Покращимо їжу в шкільній їдальні.

Ось юнат **Вася Дитяткін**, учень 6 групи «Г». У себе дома він влаштував акваріум. Правда, невеличкий, на 40 літрів води, але з великим добором риб та дварин. Три півнички, так званий «жіночі панчішки», герардіюми.

Є в акваріумі й рослини.

Є й їжа для риб — дафнії.

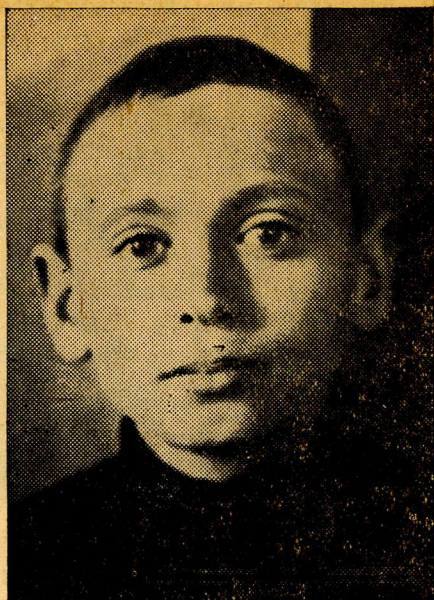
Коли минулого року був у Криму, доповнив свою колекцію новими видами рослин.

Вася Дитяткін багато читає, щоб збагатити свої знання в галузі зоології. Він досліджує життя риб та рослин.

В майбутньому Вася Дитяткін розводитиме рибу в прудах, у ставках колгоспів.

І цієї мети він досягне.

Фізичний гурток школи нараховує 40—45 чоловіка, але постійно відвідують його, цікавляться роботою лише 30. Це — актив. Заняття відбуваються один раз напостиденку в школі... і шість разів на шостиденку до ма, після шкільного навчання. Бо ко-

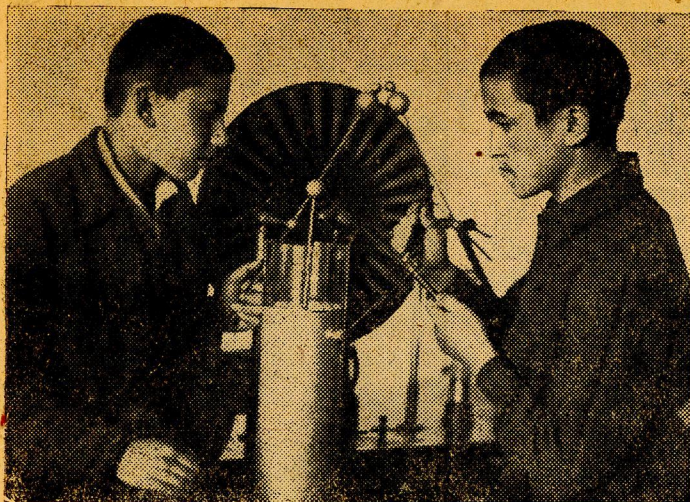
Марк Закс — завзятий кроляр
25 ФЗС Харків

жен з них поглиблює свої знання власними дослідями, власними роботами.

Влаштувати телефонне устаткування, устаткувати ламповий радіоприймач, зробити детекторний — все це не важко учням старшого концентру школи, а особливо тим, хто працює у фізичному гуртку.

Найактивніші хлоп'ята — це **Золотушкін та Дашевський** з 7 групи «В», з інших груп **Степанов, Білик, Вишневецький**. Вони допомагають школі робити різне устаткування для кабінетів, малюють схеми, таблиці й ін.

Хемічний гурток, власне, гурток юнатів, що об'єднаний з ним, збагатили кабінет рослинами, принесли насіння для посадки, посадили бузок, акацію, деякі культурні рослини на пришкільний досвідний ділянку. Учні цікавляться досвідами Мічуріна та американця Бербанка.

Золотушкін і
Дашевський фі-
зичного гурт-
ка розряджу-
ють лейден-
ську банку

25 ФЗС Харків

Позашкільна робота допомагає шко-
лярам поглиблювати свої знання в
галузі майже всіх дисциплін.

Ініціативі кожного піонера приділя-
ється тут певну увагу. Кожна пра-
ця над тим, що його більш за все
цікавить.

Бібліотечки з питань комдитруху редакція надіслала, як пре-
мію, таким вожатим:

1. **Ф. Гавришеві** (ФЗС ім. Крупської, Макіївського р-ну, Донбас-
2. **Бугові** (Шевченківська МТС, Березівського р. Одеської обл.
3. **В. Іващенко** (І ШКМ м. Кобеляки, Харківської обл.).
4. **П. Глущенкові** (с. Сивки, Ляхівецького р-ну, Вінницької обл.).
5. **П. М. Ганжі** (с. Святилівка, Градизького р-ну, Харків. обл.).

Ці товариші перші надіслали до редакції тальони про одер-
жання журналу „Дитячий рух“ № 5.

Усього тальонів редакція одержала кілька сотень, їх передано
на пошту, з метою виявити винуватців пізнього приставлення жур-
налів і вжити заходів, щоб надалі запобігти цьому.

ЯК ми забезпечили всі загони вожаками

У своїх листах до редакції вожакий бази ЮП станції Харцизьк **т. Старих** повідомляє, що у нього в базі всі загони мають вожаких. У Харцизькій ФЗД 3 бази — 14 загонів і 14 вожаких. Між тим, ряд товаришів з інших місць повідомляють редакцію, що працювати в базі важко, бо немає вожаких загонів, а цих вожаких не дає осередок, а коли й дає, то вони не працюють, кидають роботу тощо.

Ми спеціально звернулися з проханням до **т. Старих** розповісти на сторінках нашого журналу як він домігся того, щоб були по всіх загонах вожаки, і як вони працюють. Тов. Старих написав нам про це.

От його лист:

— На початку навчального року жоден піонерський загін не мав свого вожакого. Доводилось тоді мені працювати одному за всіх. Хоч і спирався я в своїй роботі на піонерів-комсомольців, на голів загонів (а серед них є прекрасні хлоп'ята), все ж таки без вожаких загонів робота шкутильгала. Самому в усіх загонах роботи не налагодити, а без вожаких вони не були достатньо оформлені, зміцнені, ланки також працювали погано. Здебільша провадили роботу цілою базою, збирались також цілою базою. Отже, загонів і ланок міцних та оформлених, можна сказати, не було. Існувала й працювала лише база. А відтак і багато мінусів у роботі: важко знати кожного піонера бази, його бажання, прагнення, його особливості. А це, я гадаю, основне в нашій піонерській роботі. Без цього не організуєш як слід самодіяльності дітей. Отож і почали ми енергійно дбати за виділення до кожного загону вожакого — комсомольця з виробництва.

Не вперше провадилось це в Харцизькому. Уже багато разів розмови вели ми про це, постанови виносили, а вожаких усе ж не виділяли. А коли

й виділяли, то їх не закріплювали на роботі і за короткий час вожакий зникав.

Цього разу завдяки настирливості моїй та хлоп'ят піонерів - комсомольців усі комсомольські осередки (крім одного — завод «Росат») виділили до загонів вожаких.

Секретарі КСМ організацій, як наприклад, тов. Пономаренко — завод «Сталь» — і інші, серйозно поставились до справи, виділивши добрих хлоп'ят, а такі, як секретар заводу «Росат» т. Єщенко зовсім не хотів виділяти. Він лише щодня обіцяв. Не вважаючи на попередження від секретаря партосередку, Єщенко ще й досі вожаких не виділяв. Він і досі не розуміє, яке значіння відіграє для комсомолу виховання молодого покоління. Він вважає, що виділити вожакого, це «зробити ласку». Діло не в допомозі, а в прямому обов'язку кожного комсомольця й партійця в справі виховання піонерів. Єщенко за це, звичайно, відповідатиме.

Негайно після виділення вожаких я організував десятиденний семінар з ними. В основу семінару поклав: з'ясувати комсомольцям основне завдан-

ня комвиховання, яке тепер полягає в боротьбі за якість навчання та зміцнення свідомої дисципліни. Крім цього, вожаті навчилися планувати роботу, вести облік, з чого починати роботу в загоні, чим зацікавити дітей, як спрямувати їхню енергію, ініціативу на виконання піонерських завдань. Після цього семінару кожен вожатий був прикріплений до загону ЮП, де й розпочав працювати.

На допомогу кожному вожатому шкільний осередок комсомолу виділив помічників.

І що ж ви гадаєте? Через те, що ми уважно поставились до кожного новака вожатого, допомогли йому на семінарі, не раз мені самому доводилося вести товариські розмови з кожним із них, давати книжечки, журнали, на практиці показувати, як провести гру, масові співви, розмови тощо — хлоп'ята зацікавились своїм новим комсомольським навантаженням, з охотою й енергійно стали до роботи й почали непогано працювати.

Але не всі.

До п'ятого загону призначена була на вожату Клавдія Коваленкова. Раз за разом вона не приходила до загону, зривала роботу. Йй не раз нагадували, що треба працювати з піонерами, що це її основна комсомольська робота. Але Клава вперто не хотіла працювати без усяких на це причин. Довелось з нею поквартитись. Комсомольський осередок виключив за це її з комсомолу.

Непогано почав працювати в загоні № 1 вожатий Коля Чернявський. Робота в його загоні одразу ожила. Але Колю почали навантажувати й іншою комсомольською роботою в осередку труболivarного заводу. І скільки разів уже говорили в осередку, що Колю не можна перевантажувати, що він виконує обов'язки вожатого, але це не допомагає. Робота в його загоні починає за непадати. Обіцяють таки звільнити

Колю від навантажень, але поки ще це лише обіцянки.

Всі ж інші вожаті працюють безперебійно.

Зараз найкраще працює 4 загін 2 бази. Вожатий цього загону Женя Федоров. Він почав працювати з цим загonom лише два місяці тому.

Одного разу він прийшов до мене і сказав про своє бажання працювати в загоні. «Давай, — каже, — спробую. Цікавить мене ця робота».

Женю призначили на вожатого 4 загону. І одразу він по-бойовому взявся до роботи, здружився з хлоп'ятами. В його загоні працює тепер фотогурток, воєнний, драматичний і витівний. Останнім керує сам Женя.

Женя виявив себе, як справжній ударник на виробництві і як ударник-вожатий. Отож недаремно, коли до нас прибула оце тепер путівка для вожатого до Ялтинського санаторію, ми її надали Жені Федорову.

Доводиться й самому чимало працювати з кожним вожатим, з'ясовувати йому окремі питання роботи в загоні, чуйно, по-товариському допомагати виправляти окремі хиби. Але це дуди легше, ніж самому керувати всіма загонами. Та й керівництво від цього таке: шум, гам, а толку ніякого, бо без загонів — база не база. А без вожатого загону — загін не загін.

Що тепер треба?

Більшій увазі до кожного вожатого від комсомольського осередку, шкльування про нього від бюро осередку та секретаря.

Більшій допомогі від мене — як вожатого бази, чуйного товариського ставлення й ділового керівництва кожним зокрема. Навчити хлоп'ят масових, живих форм роботи із дітьми.

Вожатих виділено, вони працюють і працюють не погано. Але це ще — аж ніяк не знімає відповідальності за їхню роботу ні з КСМ осередків, ні з мене.

С. ТИСИН

під маркою гасла про „ОХОРОНУ ДІТЕЙ“

Останніх років економічна криза, що охопила всі капіталістичні держави світу, чим далі поглиблюється й набирає гострішої форми. Це переддень катастрофи капіталістичного світу. Сотні заводів і підприємств уже закрито і щодня закриваються нові й нові заводи. Разом з цим сотні й тисячі вже виснажених на праці робітників опиняються на вулиці, як непотрібне вже збраряддя. Вони поповнюють собою мільйонні армії безробітних, що вже кілька років безперервно голодують і тиняються вулицями та поспід брамами заводів, по роботі, якої їм не має.

Разом з ними голодує й їхня родина й зокрема їхні діти. Робітники, які ще працюють, теж у катастрофічній стані бо капіталістична раціоналізація висмоктує останні сили голодного робітника. Мала зарплата, яку їм далі знизують, не дає робітникам змоги навіть самому жити, а не то, що цілу родину утримувати.

Чехо-Словаччина нічим не виняток щодо стану робітничої класи й дітей трудящих із загальної картини капіталістичного світу.

Чеська буржуазія завжди кричить на все горло про «охорону» дітей, але яка то «охорона», можна бачити з того, що сто тисяч робітничих дітей і дітей безробітних хронічно голодують без якої допомоги.

Факти:

У Празі 1.100 дітей ідуть до школи, не снідавши зранку. Щодня. До того ж діти босі, голі й обдірані. Вони живуть у жахливих умовах. Сплять укупі, в тісних кімнатах, до

„Інтернаціональні п'ятачки“, що їх зібрали піонери з ФЗС Харкова

яких ніколи не загляне сонце, на цементових підлогах, без ніяких накривок, або тільки піджаками вкриваються. Так констатувала комісія, що робила огляд, як живуть пролетарські діти. Діти хоріють і вмирають сотнями.

У тій самій Празі та її околицях третина дітей мусять самі собі заробляти, щоб попоїсти та якось прожити.

Шкільний відділ державної спілки вчителів провів огляд стану дітей у Празі. Виявилося:

Із 60.000 учнів 9.446 після скінчення лікцій ідуть на різні роботи поза школою. 25,2% працюють по дві години вдень. Більше, як $\frac{1}{5}$ дітей зарплата не становить і 2 корон (одна корона—це щось із 6 копійок). $\frac{1}{10}$ цих дітей працюють тільки на харчі або за старий подертий одяг. $\frac{1}{3}$ цих дітей на зароблене купували собі одяг і самі одягалися. І кожна

дванадцята дитина заробляла й купувала шкільне приладдя.

Праця дітей—школярів дуже різноманітна: одні продають газети, інші—продавцями в готелях, вірчих, ресторанах і інших.

Цей огляд роблено 1929—30 навчального року, ще тоді, коли криза відбувалася значно слабше.

Але тепер є вже такий неймовірний факт: у двох школах напериферії Праги з 760 учнів—278, тобто 37%, працюють поза школою. У промислових районах Праги далеко більший відсоток.

Ще жахливіший стан у колонії чеського імперіялізму, тобто на **Закарпатській Україні**. Діти там переживають неймовірні злидні, яких не в силі описати. Разом із злиднями панує великий бруд, що є ґрунт усіх заразливих хвороб. Діти та їхні батьки живуть у кущі, в хлівах, у льохах, де ніколи не світить сонце. Смертність тут дуже велика. Туберкульоза та інші заразливі хвороби гуляють з

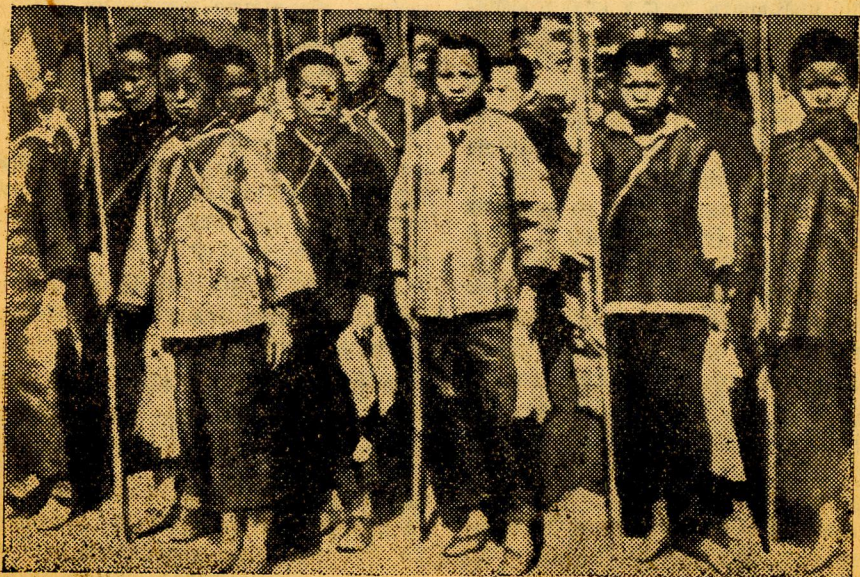
хати до хати.

Наприклад, у селі Типові 100% дівчаток і 92,8% хлопців хворі, утім же такі селі 21,4% хлопців мають коросту, а ушні хвороби—понад 50%. Зі старших учнів—застужені 45%, а молодші за 8 років—58,3%.

У селі Ялові 80% дівчат мають волю, 13% коросту, з ушними хворобами — 93% і застужені 46%. Діти застужуються тому, що не мають у що озутись, одягтись. На Закарпатті можна бачити дітей, які йдуть до школи босі під час сильних морозів, у сорочці тоненькій і подертій. Багато випадків, що діти по снігу босі ходять. Понад 20.000 учнів хронічно голодують і їм запрожує передчасна смерть.

До цього ще й шкіль нема на Закарпатській Україні. Діти примушені вчитись у вогких приміщеннях, у найманих корчмах.

Отаке коїться під маркою буржуазного гасла про «охорону дітей».

Озброєні дівчатка в радянському районі Китаю (Село Джі-не Східнього Квентунгу)

З КОМУНІСТИЧНИХ ГАЗЕТ ЗА К О Р Д О Н О М

У закордонних комуністичних газетах дуже часто друкується матеріяли про стан дітей трудящих у капіталістичних країнах. Дуже часто самі діти дописують до газет і скаржаться там на чимраз погіршуване своє становище в зв'язку з загостренням економічної кризи. Ми наводимо тут кілька таких листів з різних газет.

Мій ПЕРШИЙ ДЕНЬ У ГОНЧАРНІЙ МАЙСТЕРНІ

(Оповідання 14-літньої
дівчинки - робітниці)

Щоб допомогти моїм безробітним батькам, мені довелося поступити на роботу. Через те, що ми живемо поблизу кварталу гончарного виробництва, то я поступила до одного гончарного підприємства. Завідувач майстерні поставив мене до великого верстату. Робота полягала в тім, що я носила форми для глечиків. Після кількох годин цієї роботи я мало не задихнулася. У мене голова пішла обертом від задушного повітря в майстерні, бо жодне вікно не відкривається й майстерню не провітрюють навіть у найспекливіші дні.

Опочатку я витягала з печі гарячі форми, виймала з них глечики й ставила їх на полицю. Потім довелося носити повні форми і ставити їх у піч. І так увесь час без відпочинку. Це дуже важка робота. Коли загув гудок, я думала, що день роботи вже скінчений, але, на мій жах, це була тільки обідня перерва.

Температура в майстерні була така жахлива, що я не раз мало не падала непритомна. Я пішла на обід зовсім без сил, але не скаржилася своїм батькам, щоб не завдавати їм жалю.

Але з якою огидою я повернулася на роботу після обіду.

Годині о четвертій я зовсім знепритомніла. Мені потемніло в очах. Я побачила лаву і сіла на неї, щоб трошки відпочити. Після кількох хвилин відпочинку я знову пішла до свого верстату і працювала далі аж до 5 год. 30 хвилин.

О, з якою радістю я побігла до дому!

Ось що пережила я першого дня своєї роботи.

(З англійської газети «Дейлі Уоркер»)

ДІТИ ВІДНЯ ПРАЦЮЮТЬ ЗА ГОЛОДНУ ПАЙКУ

Не вважаючи на кризу і сотні тисяч безробітних дорослих робітників, у Відні широко застосовують дитячу працю і надурочні роботи.

Негра—підприємця, що його підозрюють у комуністичній пропаганді, цілими днями держать у такому стані

Боязке втручання інспекції праці нічого не змінило в цій стані.
Зазначимо кілька злочинних фактів:

На фабриці, що на солі Давіньєн, 93, переважно застосовують дитячу працю. Багато з дітей не досягли 13 років. За роботу їм платять 1 франк (7 копійок) на годину. Робота тяжка: доводиться носити важкі предмети.

Це справжня примусова праця. Від дорослих робітників і від дітей вимагають виконувати певну норму. Хто не зможе виконати — того звільняють з роботи. І буває, що за один день до 20 робітників і дітей викидають з роботи. Майстер — зав. відділу — справжній звір, він знущається з хлопчиків, лає їх соромильськими словами і примушує робити те, що не входить до програми. Хазяїн майстерні все це бачить, чує, але не звертає аніякої уваги.

Коли наймають робітників — чи то дорослого, чи то хлопчика, — то йому каже зав. відділу: «у нас працюють 10 годин, а не вісім».

Але це ще не все. Протягом дня зав. відділу підходить до кожного робітника й питає: чи не згодиться той «чергувати», тобто працювати надурочно. Багато невідомих робітників приймають цю пропозицію і працюють до 20-го год 30 хв., а інколи й до 23 год. Зрозуміло, що й хлопчики часто працюють до пізньої ночі. Виходить, що на підприємстві не 10-годинний робітний день, а 16-годинний.

На фабриці у Соета, на вулиці Алламера — найскаженіша експлуатація. Сам Соет — колишній ад'ютант генерального штабу, в свій час він наказав бити колоніальних жителів батогами. У Сирії його прекрасно знають.

У нього працює теж чимало дітей. Робітний день у нього — 11 годин. Робота дуже тяжка. Треба переносити, навантажувати й вивантажувати тяжкі скрині з лимонадою або пивом. Робітники повинні виконувати роботу бігцем. Хазяїн ходить слідом за ними, скалить зуби, як мавпа, і кричить: «Швидше, швидше, все це повинно стрибати й летіти!»

Часто він примушує дорослих робітників і дітей працювати на 2-3 години більше без окремих надвишок до зарплати, і приходиться на роботу неділями, тобто в єдині дні відпочинку. Цима днями працюють по 4-5 годин, але без збільшення зарплати.

(З французької ком. газети «Юманіте»)

ПРИМУСОВА ПРАЦЯ ДІТЕЙ У НІМЕЧЧИНІ

26 серпня в м. Ноймюстері (Німеччина) 14 безробітних дівчаток одержали від біржі праці наказ: зразу ж приготуватися вийти до заводу трудової повинності в м. Ріклінген. Дівчаткам дали записані квитки і сказали: якщо вони не пойдуть, то їм не даватимуть допомоги протягом дев'яти тижнів.

Хто хоче діставати допомогу, той повинен «добровільно» заявити, що згоден іти на сільсько-господарську роботу.

У маєтку Нью-форверк коло м. Ратсбурга, хазяїном якого є один фашист, — працюють 12 дівчаток із м. Кілья. Їм так само загрожували зняти з допомоги. Біржа праці обіцяла дати їм роботу в самім місті Ратсбурзі, добрі умови, високу зарплату. Але дівчаток опухали: їх притягають до всяких робіт, навіть найтяжчих, за злиднений заробіток — 16 пфенігів на годину (пфеніг дорівнює шістьомійці).

У самім Ратсбурзі і його околицях велика кількість безробітних жінок і дівчат. Але через те, що ці жінки не згодні працювати на сільську буржуазію за кілька пфенігів, то робочу силу притягають з великих міст. Надсилають звідти, головню, дітей, що вмирають у місті від голоду.

(З німецької газети «Гамбургер фольксцайтунг»).

ДІТИ, ЩО ВМИРАЮТЬ ГОЛОДНОЮ СМЕРТЮ

(Лист австрійського робітника)

Я безробітний уже з вересня 1929 року. Я батько трьох дітей — 2, 4 і 8 років. Усі вони терплять від недоїдання. Я не дістаю ні допомоги, ні пенсії, не вважаючи на те, що я з часів імперіалістичної війни частково інвалід: мої легіні просирені. На дітей я одержую лише 45 шілінгів (14 крб.) на місяць на зразок допомоги. Крім того, іноді мені щастить і чи 2 шілінги випросити на вулиці в перехожих. Цим повинна жити родина з 5 ідців. Через те, що це зовсім неможливо, моя дружина в серпні цього року пішла до відділу опіки над дітьми з проханням, щоб їх прийняли на харчування дошкільних ідалень, щоб вони хоч раз на день могли добре поїсти.

Але прохання моєї дружини відхилили з таких причин: «Якщо ви одержуєте на дітей 45 шілінгів допомоги, то цього цілком досить: у вас же небагато дітей. Отже, ми не можемо прийняти на харчування ваших дітей до шкільних ідалень. За це довелося б вирахувати з вашої допомоги 15 шілінгів на місяць. Тепер подумайте, як вам вигідніше. Ми тепер взагалі запроваджуємо нову систему: суми, асигновані на харчування дітей, будуть зменшені, а не збільшені».

Коли ж моя дружина сказала, що в таких разі доведеться дітей віддати до комунального дитячого догляду, то їй відповіли, що вже не беруть більше туди дітей, бо віденська комунальна управа не має на ці кошти.

От як соціаль - демократична комунальна управа піклується про дітей робітників взагалі і зокрема про дітей безробітних, позбавлених усякої допомоги. Різниця між соціаль - демократичною і буржуазною - фашистською управами ніякої нема.

(З австрійської ком. газети «Роте Фане»).

ЩО ЧИТАТИ ЖОВТЕНЯТАМ

Наша дитяча література є одне з могутніх знарядь комуністичного виховання дітей. Впливаючи головню на емоції — почуття, художня книжка закріплює набуті в практиці знання, досвід, дає дитині нові відомості, розкриває життя в його взаємовідносинах, художнім показом впливає на поведінку дитини, виховує нові якості в поведінці, стимулює до певних дій. Чимало є випадків, коли, прочитавши якусь книжку, дитина намагається бути схожою на героя цієї книжки, наслідує його, коли цілий колектив дітей розпочинає якусь справу, що про неї вони читали в книжці. А як хороше може розказати книжка про невідоме, далеке, про таке, чого в близькому, околицьньому середовищі нема.

Діти жовтеницького віку вимагають живої, художньої подачі всякого матеріалу. Тут у пригоді в роботі з жовтеницями стає музика, співи, гри, малювання тощо. Але й книжки в цій роботі також не можна забувати.

Та не всяку книжку можна використовувати. Книжки — це палиця з двома кінцями, як каже тов. Круська. Вона може виховати і потрібне нам і зовсім протележне, вороже. Вибираючи книжку, вчитель мусить гарненько сам ознайомитись з нею та придивитися — чи відповідає вона настановам комуністичного виховання, і не тільки це, а й те, чи художня вона, чи відповідає вона віковим жовтеницям. Бо коли книжка й буде класово витримана, а не буде художня, не відповідатиме віковим жовтеницям, вона не дасть нічого, або дуже мало.

Книжку в роботі з жовтеницями можна використовувати поперше, —

як ілюстрацію до певної роботи. От, наприклад, жовтеницята допомагають садити шкільний садок; у перерві можна прочитати книжку **О. Тертуса «Спільними силами»** (вид-во «Молодий більшовик 1931 р.). Автор цієї книжки дуже живо розказує, як школярі посадили парк, хоч спочатку вони сміялися з піонера, що запропонував цю справу. У книжці хороше показано типи наших дітей.

Книжку **«На кращу роботу» О. Тертуса** («Молодий більшовик», 1932 р.), можна використати, як ілюстрацію до проведення соцзмагання; до шестства над куркою. У книжці показано, як проходили соцзмагання дві школи на краще шестство над куркою. Як одна школа обмежилася лише парадною стороною справи, а друга працювала вперто і щоденно.

Дуже хороше можна використати цю книжку для ознайомлення з минулим. От з оповідання **Є. Верейської «Тетянка революціонера»** (ДВУ, 1930 р.) діти довідаються, як маленька дівчинка Тетянка врятувала свого батька робітника - революціонера, заховавши під час трусу шрифту у мотузок. Навколо цього оповідання можна розгорнути розмову про життя за царя, як з ним боролися робітники. Оповідання **«Тетянка революціонера»** дуже емоційне, художнє (ця книжка — переклад з російської мови).

Про боротьбу з білими, про участь хлопчика Сашка в цій боротьбі є книжка **«Сашко запільник» Р. Леонова** («Молодий більшовик», 1932 р.). Хоч ця книжка з художнього боку поступається перед оповіданням **«Тетянка революціонера»**, але непогано

показує, як працювали робітники в заплілі, як вони боролися з білими, а особливо про героїство хлопчика Сашка. Шкода тільки, що деякі місця цієї книжки мало художні, суто - дидактичні. Особливо те місце, де батько розказує Сашкові про білих. Художнього показу тут нема, лише голі нехудожній переказ фактів. Коли брати «Сашко заплілий» для художнього розказування, варт ці місця перероблювати, скорочувати.

Як художній інтернаціональний матеріал, що ознайомлює з боротьбою китайських пролетарів, можна використати «Китайча Чу-Лін» Олександра Жарова (видання «Молодий більшовик» 1933 р.). Автор у віршах розказує, як сміливий хлопець Чу-Лін під час страйку зрівняв британський прапор і повісив червоний. Чу-Лін загинув, але червоний прапор мав у повітрі («Чу-Лін» — переклад з рос.).

Варто прочитати жовтениам і «Непорушна грань» І. Прокоф'єва (вид. «Молодий більшовик», 1932 р.). Оповідання дає малюнок героїчного захисту наших кордонів, показує, що ворог не спить, що нашу мирну працю міцно оберігає червоний прикордонник.

Можна назвати ще ряд книжок, які варто використати в роботі з жовтениами:

М. Трубаїні «На морі» (вид. «Молодий більшовик» 1932 р.). У книжці розказується про червоних матросів, про бурю на морі, про те, як крейсер «Комуніст» врятував рибальську шхуну.

В. Маяковського «Детям» (вид. «Молодая гвардия», 1931 р.) (рос.) — збірник віршів.

Євг. Карицький «Кмітливий Сашко» (вид. «Молодий більшовик») —

про хлопця, що допоміг знизитися літакові.

Г. Замчалов «Курносая» — про хлопця - розбишаку, якого всі в школі боялися, а невелика дівчинка не тільки не злякалася його, а ще й виправила (російська).

Арк. Гайдар «Четвертый блиндаж» (вид. «Молодая гвардия», 1931 р.). Як три приятелі — два хлопці і дівчинка випадково потрапили до місця, яке обстрілювали, навчаючись, червоноармійці (російська).

В. Владко «Запряжене сонце» (вид. «Молодий більшовик», 1932 р.). У цій книжці автор розказує, як можна використати сонце, щоб воно рухало наші машини.

Вит. Бианки «По следам» (вид. «Мол. гвардия», 1930 р.). Розказуючи про хлопця, якого мало не загризли вовки, автор дуже хороше подає природу, показує сліди різних звірів, їхню вдачу. «На великому морському шляху» — того ж автора — про переліт птахів.

«Мишень Пік» (рос. та укр. мовами), того ж автора, «Первая охота» того ж автора (рос.).

«Мій приятель Тото» Чері Кіртон (вид. ДВУ, 1930 р.). Про розумну мавпу.

«Арно» Сетон Томпсона (вид. ГИЗ 1930 р.). Про вченого голуба (рос.). Та ще багато інших книжок.

Всі ці книжки в роботі з жовтениами можна використати по-різному: і як художню ілюстрацію до певної роботи, і як матеріал, навколо якого розгортаємо розмову, і як матеріал для ознайомлення з певним явищем тощо. Навіть одну й ту ж книжку можна використати по-різному залежно від мети, місця, обставин.

В ЦБ ДКО ЦК ЛКСМУ

ЗА КРАЩУ ЕКСКУРСІЙНУ РОБОТУ.

Президія ЦБ обговорила доповідь Центральної дитячої екскурсійної станції. Президія визнала, що станція не впоралась зі своїми завданнями в справі медичної допомоги загонам та школам в організації дитячих екскурсій, не допомогла організовувати місцеві екскурсії як основну форму екскурсійної роботи дітей, станція не керувала місцевими екскурсійними станціями, обласними бюроми піонерів у цій справі тощо.

Президія ЦБ дала таке настановлення станції: передусім організувати систематичну методичну допомогу екскурсійним станціям, школам і загонам ЮГ, організувати місцеві екскурсії і разом з тим провести ряд досвідних зразкових екскурсій і місцевих, і лаєких. Зараз Центральна дитяча екскурсійна станція перебудовує свою роботу відповідно до цих вказівок.

ПІОНЕРСЬКІ ТАБОРИ

Цього року піонерські табори на Україні охоплюють 177.000 піонерів. Президія ЦБ ДКО дала вказівки, що, як правило, в табори повинні виїжджати цілі загони і лише, як виняток, цілі ланки. Таборами треба передусім охопити дітей робітників-ударників головних галузей промисловості (машинобудування, металургія, вугілля, новобудови), а також дітей дитячих будинків.

Гроші на табори дають професійки, відділи охорони здоров'я, т-во «Друг дітей», «Червоний Хрест», а передусім самі батьки.

Президія ЦБ зобов'язала всі обласні бюро організувати разом з обласним двотижневим курсом керівників таборів, вожатих, педагогів.

АГІТВАГОН ДОРПРОФСОЖУ ТА ЦБ ДКО.

Президія ЦБ схвалила ініціативу редакції газети «На зміну» і Центральної дитячої технічної станції в справі організації агітвагону. Вагон обслуговуватиме піонерські загони і школи залізничників допомагатиме в піонерській роботі, провадитиме масову роботу. У вагоні будуть: друкарня, де випускатиметься листівка «На зміну», радіо-установка, кіно-пересувка. З вагоном їздитимуть агроном, інженер, ма-

совий працівник, методист у справі організації технічної пропаганди серед дітей в справі позашкільної роботи з дітьми тощо. Цей вагон обладнається і незабаром виїде по Україні.

НОВІ КАДРИ

Цього року відділи комдируху при педтехнікумах випускять нові кадри працівників ДКО. Президія ЦБ ДКО ухвалила, що випускників треба посылати на роботу передусім вожатими ЮП в дитячих будинках та вожатими опорних загонів у вирішальних сільсько-господарських районах.

ПРЕМІЯ ЗАВ. КІНО-ТЕАТРУ

Президія ЦБ ухвалила надати премію в сумі 300 крб. директорів харківського кіно-театру ім. К. Лібкнехта тов. **Покорському** за те, що він зразково організував кіно-обслуговування дітей м. Харкова.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ОЛІМПІАДА ДИТЯЧОГО ХУДОЖНОГО САМОДІЯЛЬНОСТИ.

За ухвалою ЦК ЛКСМУ та НКЮ про тягом цього року, починаючи від 15 травня до 7 листопада, буде проведено міські, сільські, районні, обласні та всеукраїнську олімпіаду художньо-самодіяльного дитячого мистецтва.

Олімпіади провадиться за такими маршрутами:

1. **Організаційно-підготовчий**, що проходить під гаслом: «Організуємо і зміцнимо роботу художніх гуртків». Завдання цього маршруту—виявити стал художньої самодіяльності (репертуар, кадри, художня якість і матеріальна база), створити масовий рух за проведення мінімуму художньої роботи в школі, за організацію художніх гуртків. Популяризувати завдання олімпіади серед усіх школярів та піонерів, залучивши в процесі підготовчої роботи нові тисячі дітей до участі в художній самодіяльності.

Перший маршрут провадиться від 15 травня до 15 червня.

2. **Жодного трудящого поза участю в художній самодіяльності дітей**. Завдання цього маршруту мобілізувати увагу широких мас трудящих та фахівців мистецтва й літератури до участі

в художньому вихованні дітей. Під час проведення цього маршруту популярнізувати серед робітників, колгоспників, батьків завдання дитячої художньої самодіяльності, залучити їх до допомоги в закріпленні художньо-виховної роботи, подати ряд піонеррахунків кращим фахівцям мистецтва та літератури щодо їхньої участі й допомоги в закріпленні художньо-виховної роботи. Другий маршрут провадиться від 15 травня до 15 вересня.

3. «Огляд художньої роботи дітей». Тут демонструються кращі зразки діячості творчості серед дорослого населення, преміюються кращі художні колективи та керівники.

Під час проведення олімпіади окремі піонери та учні здають норми на значок «Мистецтво пролетарським дітям».

Всю підготовню роботу до олімпіади керують міські, районні та обласні штаби, що утворюються при профспілкових організаціях.

Участь в олімпіаді беруть художні гуртки шкіл, піонерзагонів, клубів, бібліотек, дитячих кімнат при будинках колективіста, а саме: драматичні, живі газети, агібригади, витівники, хори, капели, духові оркестри, струнні, домрові, національних інструментів, образотворчого мистецтва, юні літератори та юні драматурги, фізкультгуртки, музичні студії. Крім гуртків участь в олімпіаді беруть також і окремі діти — співаки, музики, танцюристи, літератори та художники.

По всіх школах та піонерзагонах треба вже зараз утворити шкільні штаби проведення олімпіади під головуванням помзавів школи в складі вожатого, керівників художніх гуртків, культурного сектора учкому та представника піонерорганізації й активу дітей художніх гуртків.

Консультацію в усіх питаннях методики й техніки організації олімпіади можна одержати на Центральній досвідній станції масової позашкільної роботи (Харків, вул. Свердлова, 7).

МЕТОДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ ВОЖАТИХ

Ми одержали силу листів від вожатих з запитаннями про те, як облікувати роботу в загоні ЮП?

Відповідаємо: Важлива частина роботи піонерзагону є облік. Він привчає дітей підсумовувати роботу, краще виявляти досягнення й хиби; а відтак — поширювати позитивне й ліквідувати недолатності.

1. ОБЛІК РОБОТИ РАДИ ЗАГОНУ

Рада загону має: 1) список усіх піонерів загону, 2) щоденник, 3) папку з паперами від бюр ДЮО, копіями звітів та планів роботи загону ЮП тощо.

Список піонерів заводиться на весь рік. Усі зміни в складі піонерзагону відзначаються й у списку. Форма списку: 1) №№ за чергою; 2) прізвище, ім'я піонера; 3) вік; 4) стать; 5) заняття батьків; 6) національність; 7) час затвердження до організації ЮП; 8) коли вступив до ВЛКСМ; 9) навантажен

ня піонера; 10) в якій групі вчиться; 11) відзначка про вибуття, причини; 12) адреса.

Щоденник і облік доручень. Щоденник для щоденника розподіляється на 2 частини: 1) для запису роботи ради загону, 2) для запису доручень, що дає рада загону, вожатий. Щоденник веде секретар ради загону ЮП.

2. ОБЛІК У ЛАНЦІ

Щоденник у ланці веде помічник або ланковий. До ланкового щоденника спочатку записують піонерів-ланківців, відзначають відвідування зборів ланки, зборів загону ЮП (відзначки — був, не був, запізнився, причини — умовними знаками);

навантаження, розподіл окремих доручень поміж піонерами ланки з зазначенням терміну виконання, всю виконану ланкою роботу на своєму зборі, поза зборами, роботу окремих

ЦЕНТРАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА К.Д.У.
ІН. № 4493

1968

32

піонерів, ставлення до обов'язків, на строї, вбрання тощо.

Вожатий загону періодично перевіряє ланкові щоденники й дає свої вказівки вожатому ланки та його помічникам.

Ланковий куточок— дуже бажана форма обліку. Він має показувати повсякденну роботу ланки, а тому його періодично треба поповнювати новими матеріалами, а старі знімати й зберігати для річної виставки.

У куточку вміщують: календарний план роботи загону, ланки, договори на соціалізацію, різні вироби, малюнки, що характеризують роботу ланки, екскурсії тощо.

3. ОБЛІК ЗАГАЛЬНО-ЗАГОНОВОЇ РОБОТИ

веде, у формі щоденника ж. секретар ради загону або спеціально виділений піонер. До щоденника записують матеріал загальних зборів ЮП: що саме опрацьовували, скільки було присутніх піонерів, не-піонерів, як поствилися діти до збору (зацікавленість збором), які були гри, пісні.

Коли виставка прогулянка або якась громадська робота, записати, як зібрались піонери, що виконали добре, що погано.

ВИСТАВКИ.

Влаштовують її один або два рази на рік залежно від сил загону. Виставку піонерорганізації можна організувати разом з шкільною виставкою, виділивши в ній піонерський відділ. Відкриття виставки принагоджують до революційних роковин або свят. Виставка охоплює цілу роботу піонерорганізації за певний час.

До виставки мобілізують увагу всіх учнів, громадських організацій, батьків тощо.

РАПОРТИ ПІОНЕРІВ

Одна з поширених форм обліку піонерської роботи це—рапорти. Рапорти ланок про свою роботу, рапорти загонів, баз тощо.

У рапортах треба подавати не лише кількісні, а й якісні показники.

Рапорти зберігають у загоні ЮП, як один із матеріалів, обліку загонної роботи. Так само треба зберігати й загонні бюлетені, стінгазети тощо, що можуть стати в пригоді, як матеріал для обліку роботи.

В. ВОЯТИНСЬКА.

Тов. Ананьєв, П. (школа № 5, м. Миколаєва) запитує — чи є піонерські норми на значок ГПО?

Відповідаємо: для шкільно-піонерського віку встановлено певні, поступово-збільшувані, нормативні показники (вимоги щодо фізичної культури) для кожної шкільної групи, які й забезпечують систематичну та послідовну підготовку учнів до складання, по закінченні школи, іспитів з комплексу «Готовий до праці та оборони». Склавши ці іспити, можна одержати значок ГПО.

Говні відомості щодо цього є в програмі фізкультури для трудової політехнічної школи (ДБОУ, «Радянська школа» 32 р.), в піонерському календарі-довіднику на 1932 рік «Товариші» (ДБОУ «Молодий Вільшовик» 32 р.) та в місцевій Раді фізкультури.

Тов. Бобрик, П. С. (Ялтинівська семірічка, Криворізького р., Чернігівської обл.) запитує: де можна придбати спортінвентар?

Відповідаємо: придбати спортінвентар для школи та замовити фізкультустаткування шкільної залі можна в таких місцях:

а) **В Харкові** — крамниця «Укрфізкультвоєнспорт» та «ПОСТ ЧЗУ» — обидві на вул. Свердлова, крамниця «Динамо» на Сергіївському майдані та Вукопкнига на майд. Тевелева;

б) в обласних центрах — в місцевих філіях цих таки торговельних організацій.

Запитання: Де загін мусить брати кошти для своїх потреб?

Відповідь: Згідно з ухвалою ВЦРПС, кожна профспілка з сум культурфонду виділяє для піонерської роботи два відсотки. Кожен загін, база одержує цю суму від профспілки виробництва, до якого піонерорганізація прикріплена. В селі піонерзагін одержує допомогу від колгоспу, до якого він прикріплений.

Крім цього, на окремі роботи піонерів у школі (стінгазета), оздоблення школи, кутків тощо) треба, умовляючись із завідувачем школи, використовувати шкільні кошти.

Запитання: Коли треба виключити піонера з організації, чи має право рада загону зробити це без затвердження на раді бази?

Відповідь: Виключає піонера з організації ланка, розглядає це питання рада загону і остаточно затверджують збори загону. На базі затверджувати не треба.

**

Запитання: Чи можна, щоб загін і кілька випускали окремі стінгазети?

Відповідь: Стінгазету треба випускати разом з учкомом, тобто стінгазета має бути органом піонер загону (або бази), та учкому школи. В тім разі, коли база або піонерзагін має можливість, можна випускати й окремо свою газету або бюлетені.

МІЛЬМАН, СТІЛЕЦЬ

**

Тов. ІВАНЕНКО, В. Г. (М. Кобеляки, 1 зразкова ШКМ)

1. Ти питаєш — чи правильно, що тобі не дають грошей на обладнання піонеркімнати. Ні, неправильно! Але насамперед винен у цьому ти сам. Постав перед завідувачем школи питання про допомогу піонерському загоні, зв'язись з підшефним виробництвом, з правлінням колгоспу, домагайся, щоб профспілка виділила 2% з культфонду на піонерську роботу (згідно ухвали ВЦРПС). Гроші на купівлю піонерських краваток, значків, прапорців треба також просити на підшефнім виробництві та організувати купівлю їх за коштом самих піонерів.

2. На запитання — як організувати гурток юних безвірників та про зміст його роботи — відповідаємо:

1933 року ЦВ ДКО ЦК ВЛКСМ разом із Центральною радою спілки воєвничих безвірників випустили «Положення про роботу гурків і воєвничих безвірників» (ЮВБ). Це положення має дві частини: орбодова гуртка ЮВБ та зміст роботи ЮВБ.

У першій частині дано таку наставу:

1) Організується й працює гурток ЮВБ за керівництвом ради загону ЮП.

2) до гуртка ЮВБ приймаються діти віком від 8 до 14 років, при чому приймається тих дітей, що не тільки самі відмовилися від будь-яких релігійних забобонів, але бажають провадити боротьбу з релігією та релігійними забобонами;

3) керівника гуртка виділяє бюро ДКО разом з радою СБВ;

4) оперативною роботою керує староста обраний на загальних зборах гуртка. Староста організовує, переві-

ряє й керує практичною роботою гуртка, збираючи загальні збори не частіше одного разу на місяць;

5) на допомогу старості обирається секретар, який обліковує відвідування й цілу роботу, допомагає старості перевіряти ухвали загальних зборів гуртка і проводить технічну справу;

6) старосту й секретаря переобирається двічі на рік з погодженням з радою піонерського загону;

7) кожний член гуртка ЮВБ одержує членський квиток, за який сплачує 5 коп.; у членському квитку роблять відмітки про роботу члена гуртка

8) член гуртка ЮВБ є членом Інтернаціоналу Гролетарських Вільнодумців і вносить на роботу цього Інтернаціоналу 10 коп. на рік.

У другій частині зміст роботи гуртка ЮВБ з'ясовується так:

1) ЮВБ з'ясовують і агітують за 100% відвідування школи під час релігійних свят; посягають клясову суть постів та релігійних обрядів, борються за їхнє відмирання.

2) ЮВБ провадять масову роботу серед цілої маси дітей у школі, в загоні, на вулиці, в житлокоопі.

3) ЮВБ борються за інтернаціональне виховання проти національної ворожнечі та антисемітизму.

4) ЮВБ налягоджують зв'язок із закордонними дітьми безвірниками та з ЮВБ надрайонів СРСР.

5) Кожен ЮВБ вивчає сам і розповідає іншим про те, як виникла віра в бога, як релігія суперечить даним наукам, в чому полягає **класова суть** релігії, ЮВБ викриває казку про Христа, про потойбічне життя тощо.

6) ЮВБ провадять активну роботу в родині: організує дома антирелігійний куточок, читає вголос батькам антирелігійні статті й оповідання, залучає їх на антирелігійні лекції, вечори.

7) ЮВБ допомагають в антирелігійній роботі серед дорослих на заводі, в колгоспі, в житлокоопі (допомагають влаштувати антирелігійні куточки, організують різні агітації, виступи, виставки).

8) Свою роботу гурток провадить у живих та цікавих формах (інсценівки — розмови, вікторини, змагання, агітсудки, вечори питань, екскурсії, гри, скетчі тощо).

Ст. ЛИТВИНОВ.

Редактор Х. РУБІН

Відп. секретар Гр. ВОЛКОВИНСЬКИЙ

Здано до складу 13/V - 33 р.

Підписано до друку 23/V - 1933 р.

В и д а в н и ц т в о

2 др. аркуші, формат 4-х пошт.
в одному др. арк. 88.000 др. зн.
„К о м у н і с т.“